

Inhoudelijk werkingsverslag 2013
Erfgoedconvenant Projectvereniging Viersprong Land Van Rode

**Gemeenten Melle, Merelbeke, Oosterzele en
Sint-Lievens-Houtem**

Inhoud

Inleiding

1. Werking van de cultureel-erfgoedcel.....	6
1.1 De uitbouw van de cultureel-erfgoedcel.....	6
2. Project- en publiekswerking.....	7
2.1 Projecten en acties die de cultureel-erfgoedcel zelf initieert	7
2.1.1 Tracé Travak. Arbeidsmobiliteit in het Land Van Rode (1870-1970).....	7
2.1.2 Erfgoedbank Land Van Rode	10
2.1.3 Erfgoededucatie: Reuzen in het Land Van Rode	12
2.1.4 Ontmoetingsdag voor erfgoedvrijwilligers	13
2.2 Projecten en initiatieven die de cultureel-erfgoedcel mee coördineert en/of ondersteunt	13
2.2.1 Munte-meifeest.....	13
2.2.2 Voorbereidend traject herdenking WOI	14
2.2.3 Oprichting Heemkunde Houtem	16
2.3 Projecten waarbij de cultureel-erfgoedcel als partner optreedt	17
2.3.1 Inventariseren en schonen van de archieven van COO Oosterzele, Huys De Cocker en Stokerij Van Damme	17
2.3.2 Erfgoededucatie: Buurten met erfgoed	17
2.3.3 Gemeentemuseum Melle.....	18
2.3.4 Communicatie en promotie Houtem Jaarmarkt	18
2.4 Nationale erfgoedevenementen	19
2.4.1 Erfgoeddag 2013 - Voorbereiding Erfgoeddag 2014	19
2.4.2 Nacht van de Geschiedenis.....	20

3. Permanente werking21

3.1 De erfgoedcel als knooppunt voor kennis en expertise-uitwisseling, samenwerking en netwerking21

3.1.1 Kenniscentrum en eerste aanspreekpunt21

3.1.2 Omgevingsanalyse21

3.1.3 Vorming voor erfgoedactoren21

3.1.4 Vorming voor erfgoedcoördinatoren22

3.1.5 Overlegstructuren en projectwerkgroepen23

3.1.6 Vrijwilligerswerking..30

3.1.7 Ontmoetingsdag voor Oost-Vlaamse kerkbesturen30

3.2 Beleidsplanning32

3.2.1 Beleidsplanningstraject 2015-202032

3.2.2 Actieplan 2014.....34

3.2.3 Jaarverslag 2012..35

3.3 Ondersteuningsbeleid35

3.3.1 Subsidiereglement35

3.3.2 Uitleendienst36

3.3.3 Impulssubsidies Erfgoeddag.....36

3.3.4 Depotbeleid - Groepsaankoop provincie Oost-Vlaanderen36

3.4 Administratieve taken36

4. Communicatie37

4.1 Website, nieuwsbrief.....37

4.2 Sociale media.....37

4.3 De Krant van 't Rhodeland.....37

4.4 Markten en beurzen.....	38
4.5 Pers en gemeentelijke infokanalen	38
4.6 Houtem jaarmarkt	38
5. Erfgoedcel Viersprong in de pers	39

Inleiding

2013 was een boeiend en uitdagend jaar voor de cultureel-erfgoedcel Viersprong Land Van Rode. De erfgoedcel ging in 2013 van start met een (gedeeltelijk) vernieuwde raad van bestuur wat zorgde voor nieuwe accenten in de werking van de erfgoedcel. Het nieuwe bestuur vertoont een duidelijk engagement naar de werking van de erfgoedcel toe, wat ook blijkt uit de bekendheid van de erfgoedcel die jaarlijks groter wordt. Een goede graadmeter hiervan is de vraag naar expertise en andere vormen van ondersteuning die hoger liggen dan in 2012.

Een aantal initiatieven die startten in 2012 werden verder gezet in 2013 en/of afgerond. Daarnaast startte de erfgoedcel ook een aantal nieuwe acties op. In 2013 bestond het personeelsbestand van de erfgoedcel uit 3,66 VTE.

Dit werkingsverslag gaat na welke specifieke acties in 2013 werden ondernomen om het diverse lokaal cultureel erfgoed van het Land Van Rode op de kaart te zetten, samen met alle enthousiaste erfgoedvrijwilligers –en organisaties en andere partners rekening houdend met de strategische en operationele doelstellingen van het beleidsplan 2010-2014 zoals vastgelegd in de beheersovereenkomst 2010-2014.

Dit jaarverslag 2013 werd voorgelegd aan de reflectiegroep op 3 maart 2014 en werd op 10 maart 2014 goedgekeurd door de raad van bestuur van de projectvereniging Viersprong Land Van Rode.

1. Werking van de cultureel-erfgoedcel

1.1 De uitbouw van de cultureel-erfgoedcel

Het personeelbestand kende in 2013 een wijziging. Elisa de Puysseleyr was in loopbaanonderbreking tot begin mei 2013 en werd gedurende die periode vervangen door Roos Coppens. Roos Coppens bleef ook na de terugkeer van Elisa De Puysseleyr werken bij de erfgoedcel. Ans Van de Cotte werd aangeduid als coördinator erfgoedcel. Lien Ceuppens bleef aan de slag als projectcoördinator van het project Tracé Travak.

De gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2012 hadden een hernieuwde samenstelling van de raad van bestuur tot gevolg in 2013. De raad van bestuur bestaat uit de schepenen van cultuur van de deelnemende gemeenten (Melle, Merelbeke, Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem) en telkens een lid van de oppositie van de vier gemeenten, aangevuld met de erfgoedcoördinatoren. De schepenen van cultuur hebben een beslissende stem, de oppositieleden beschikken over een raadgevende stem. De raad van bestuur komt tweemaandelijks samen waar zij beslissen over verschillende dossiers (actieplan, begroting, invulling thematische lijnen, beslissingen in verband met personeelszaken, toekenning van subsidies voor lokale erfgoedprojecten ...).

De reflectiegroep ondersteunt de erfgoedcel inhoudelijk en komt tweemaandelijks samen. Hij is samengesteld uit de cultuurbeleidscoördinatoren, de erfgoedcoördinatoren en diverse (lokale en bovenlokale) erfgoedexperten en -vrijwilligers. In 2013 werd de samenstelling van de reflectiegroep gewijzigd, rekening houdend met de suggesties van het Agentschap Kunsten en Erfgoed na de evaluatie in februari 2013 en in functie van het beleidsplanningstraject (zie ook 1.2. beleidsplanningstraject 2015-2020). De leden van de reflectiegroep hebben een adviserende stem en bereiden de vergaderingen van de raad van bestuur mee voor. Reflectiegroep en raad van bestuur wisselen elkaar dus maandelijks af (d.w.z. in de maand dat er raad van bestuur is, is er geen reflectiegroep en omgekeerd).

Om het beleidsplanningstraject met de zes gemeenten naar behoren te kunnen uitvoeren werd een planningsproces vastgelegd in samenspraak met de raad van bestuur. Hierin werden de verschillende stappen binnen het beleidsplanningsproces bepaald. Er werd een projectgroep opgericht waarin de belangrijkste stakeholders vertegenwoordigd waren. (zie verder 3.2.1 beleidsplanningstraject 2015-2020).

2. Project- en publiekswerking

2.1 Projecten die de cultureel-erfgoedcel zelf initieert

2.1.1 Tracé Travak. Arbeidsmobiliteit in het Land van Rode (1870-1970)

In februari 2012 ging het cultureel-erfgoedproject Tracé Travak van start. Tijdens dit project werd de geschiedenis van de arbeidsmobiliteit in het Land van Rode onderzocht en ontsloten via een reizende tentoonstelling. Daarnaast schreef het project zich ook in als proeftuin gemene geschiedenis bij FARO. Als proeftuin werd onderzoek gevoerd naar het dagelijks leven in het Land van Rode en werd een didactisch parcours opgesteld ter ondersteuning en begeleiding van het lokale erfgoedveld.

Tracé betekent plan of ontwerp van een weg. Daarmee wordt zowel het concrete als het abstracte deel van mobiliteit belicht. Het staat enerzijds voor de aanleg van verharde en nieuwe wegen, een (buurt)spoorwegnet, stations, baren enz. Anderzijds verwijst een tracé ook naar de figuurlijke weg die de Vierspronggemeenten en haar inwoners vanaf het einde van de 18e eeuw tot vandaag aflegden. Het staat voor de overlevingsstrategieën die individuen en groepen hanteerden om de maatschappij bij te kunnen houden. Travakken betekent in de meeste Vlaamse dialecten en in deze van de streek in het bijzonder 'werken'.

Interactieve, reizende tentoonstelling

In 2013 werd het onderzoek naar de geschiedenis van de arbeidsmobiliteit in het Land van Rode voortgezet en afgerond. Tal van archiefinstellingen werden bezocht en hun collecties onderzocht. Het ging om zowel erkende culturele archieven als Amsab-ISG en Kadoc als gemeentelijke archieven (Merelbeke, Sint-Lievens-Houtem, Gent, Aalst), federale wetenschappelijke instellingen (Koninklijke Bibliotheek, Rijksarchief Gent), VLATAM, Bisdome Gent, de bibliotheek van de UGent en het archief van de NMBS. Daarnaast werd in het Land van Rode op zoek gegaan naar zowel foto's en archiefstukken als mondelinge getuigenissen m.b.t. arbeidsmobiliteit.

Na de voorstelling van het project riep de erfgoedcel verschillende Okra-afdelingen en woonzorgcentra op om fotomateriaal, archiefstukken en getuigenissen te delen ... Er werd samengewerkt met Kanunnik Triest (Melle), Ter Veldbloemen (Oosterzele), Ter Kimme (Sint-Lievens-Houtem), PZ Lemberge (Merelbeke) en Het Lindeken (Merelbeke). Met de animatoren werd in elk woonzorgcentrum een inzamelactie georganiseerd. Volgens de methode van de mondelinge geschiedenis werden in 2013 acht interviews afgenomen.

De projectcoördinator verwerkte de beschikbare informatie en ontsloot het in een reizende, interactieve tentoonstelling. De bezoekers ontdekten actief het cultureel erfgoed inzake arbeidsmobiliteit in het Land van Rode via tal van interacties (o.a. enquête, getuigenis geven).

De tentoonstelling brengt de geschiedenis van de arbeidsmobiliteit op een populair-wetenschappelijke en interactieve manier in beeld. Ze zoomt in op de veranderingen op vlak van mobiliteit en op hun invloed op het dagelijks leven van de inwoners van het Land van Rode. Drie types pendelaars staan centraal: de 19de-eeuwse fabrieksarbeider, de seizoenarbeider en de 20ste-eeuwse pendelende bediende in Brussel. De tentoonstelling brengt de interactie tussen stad en platteland ter sprake, illustreert de mentaliteitswijziging ten aanzien van het gebruik van de openbare ruimte ten gevolge van een veranderde mobiliteit en focust op de 19de- en 20ste-eeuwse overlevingsstrategieën van de inwoners van het Land van Rode.

De tentoonstelling reist rond in de regio om een zo breed mogelijk publiek te bereiken en mikt op een maximale ontsluiting van het cultureel erfgoed inzake arbeidsmobiliteit. Tussen 22 september 2013 en 4 januari 2016 is de tentoonstelling te gast in het Land van Rode en daarbuiten in tal van instellingen en organisaties. Deze reis werd in 2013 volledig uitgestippeld. Alle locaties kennen een hoog bezoekersaantal en een gevarieerd publiek en zijn op regelmatige tijdstippen geopend. In 2013 was de tentoonstelling te gast in het gemeentehuis van Merelbeke, het gemeenschapscentrum De Kluize in Oosterzele en de bibliotheek van Melle.

Duurzame ontsluiting project

Naast de verwerking van de resultaten van het project in de interactieve, reizende tentoonstelling, werd gestreefd naar een zo breed mogelijke ontsluiting van de verzamelde gegevens en cultureel erfgoed. Een editie van de Krant van 't Rhodeland werd volledig gewijd aan Tracé Travak. Daarnaast werd een blog (www.tracetravak.be of tracetravak.wordpress.com) aangemaakt waarop enerzijds dieper ingegaan werd op de verschillende thema's die in de tentoonstelling aan bod kwamen en anderzijds wervende artikels verschenen op basis van tot dan onontsloten informatie en cultureel erfgoed. Op de blog verschenen daarnaast ook artikels en aankondigingen van komende en voorbije activiteiten die in het kader van het project werden georganiseerd. Naast deze media werd het ingezamelde materiaal (foto's, archiefstukken en getuigenissen) ook ontsloten via de Erfgoedbank Land van Rode.

Gemene geschiedenis

Het project Tracé Travak schreef zich in als proeftuin Gemene Geschiedenis bij FARO. Als proeftuin onderzocht het project een aspect van het dagelijks leven in een periode uit de geschiedenis waarvan geen getuigen meer leven. Dit gebeurde aan de hand van een uitgebreid onderzoek van talrijke archiefinstellingen in 2013. In tweede instantie werd een ondersteuningstraject voor het lokale cultureel-erfgoedveld opgezet om hen te begeleiden en ondersteunen inzake heuristiek, gemene geschiedenis, mobiliteitsgeschiedenis en het schrijven van een historisch verantwoord artikel. Via inspiratiesessies (15/01, 13/02), een bezoek aan het Gentse Rijksarchief (6/04, 6/06) en de lessenreeks 'Historisch speuren en verslaggeven' (25/03, 29/04, 13/06) werd aan dit ondersteuningstraject vorm gegeven. Er werden vier inspiratiesessies georganiseerd waarvan er twee in 2013 plaatsvonden. Deze sessies werden door 41 personen bijgewoond. Het ging om zowel erfgoedwerkers, bestuursleden van Pasar, KWB, Trage Wegen als particulieren. Voor de verkenning

van de collectie van het Gentse Rijksarchief en haar belang voor het Land van Rode, schreven 75 personen zich in. De lessenreeks 'Historisch speuren en verslaggeven', die in samenwerking met FARO werd georganiseerd, bereikte 62 personen.

Erfgoededucatie

De tentoonstelling bevat ook een educatief parcours, afgestemd op de derde graad van het lager onderwijs. Met een kinderwerkkaart kunnen kinderen het educatief parcours in de tentoonstelling afleggen. Deze kinderwerkkaart wordt gratis aangeboden aan de infobalie van elke locatie waar de tentoonstelling te gast is. Er is ook een educatief pakket beschikbaar met uitleg voor scholen over de inhoud van het project, de werking van het educatief parcours, de link met de eindtermen van de vakken wereldoriëntatie en Nederlands, de link met de vakoverschrijdende eindtermen, een uitgewerkte lesvoorbereiding, een leerlingenbundel en een beknopte bibliografie. Dit pakket is gratis ter beschikking via de website van de erfgoedcel en de blog van het project. Alle lagere scholen uit Merelbeke, Melle, Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem werden zowel schriftelijk als telefonisch gecontacteerd om deel te nemen aan het educatief luik van het project Tracé Travak. Dit hield in dat de scholen een gratis introductieles konden aanvragen, kinderwerkkaarten verkregen en de tentoonstelling konden bezoeken. In 2013 schreven 6 scholen zich voor dit educatieve luik in: Sint-Elooi Merelbeke, Paus Johannescollege Merelbeke, Graankorrel Melsen, Graankorrel Schelderode, IZOO Oosterzele en de Gemeentelijke Basisschool Melle. 195 kinderen namen deel aan een introductieles, gevolgd door een bezoek aan de tentoonstelling via het educatief parcours. Ook de secundaire scholen in de ruime regio werden gecontacteerd en op de hoogte gebracht van de data en locaties van de tentoonstelling.

Promotie en samenwerkingsverbanden

In 2013 werd het project Tracé Travak via tal van samenwerkingsverbanden en activiteiten in de kijker gezet. Minister Joke Schauvliege opende de reizende tentoonstelling officieel op 22 september 2013. Zowel de besturen van de vier gemeenten, het lokale erfgoedveld, de pers als het grote publiek waren hierop uitgenodigd. Een 'conducteur' leidde het gebeuren in goede banen, Don Fabulist vertelde volksverhalen over mobiliteit in het Land Van Rode en de 200-tal aanwezigen werden getrakteerd op gratis rondleidingen. Tracé Travak werkte in september ook samen met de Dienst Cultuur van de gemeente Merelbeke en participeerde in het gemeenschapsvormend initiatief 'De Rode Draad' waarbij opnieuw gratis rondleidingen in de tentoonstelling werden aangeboden (op 29/09). Op 23 oktober 2013 werd in samenwerking met de KWB-afdeling van Merelbeke-centrum een rondleiding in de tentoonstelling georganiseerd waarop zo'n 30 personen aanwezig waren.

Tracé Travak vond in het Netwerk Duurzame Mobiliteit een goede partner voor de uitwerking van een gezamenlijke activiteitenkalender in het najaar van 2013. Het Netwerk Duurzame Mobiliteit, (voorheen Komimo vzw) is de Vlaamse koepel van mobiliteitsorganisaties. Het Netwerk richt zich naar iedereen (organisatie, bedrijf, vereniging, stad of gemeente, overheid, het individu) die zich wil inzetten voor een duurzame mobiliteit, zowel van mensen als van goederen. Samen met het Netwerk Duurzame Mobiliteit werd een acteursduo (Daan Hugaert en Wim Claeys) aangesproken om een

cabaretvoorstelling rond mobiliteit (zowel verleden als toekomst) uit te werken. Dit cabaret, dat de naam 'Café Travak' kreeg, werd in 2013 in drie van de vier gemeenten opgevoerd, telkens op een locatie waar in het verleden een sociaal knooppunt ontstond dankzij de veranderde mobiliteit: Café Patrokring in Bottelare, Café Rolea in Moortsele en Café De Roze Olifant in Melle. Tijdens het cabaret werden volkse liederen, volkse verhalen en gedichten over mobiliteit gezongen en voorgedragen. De drie voorstellingen in 2013 lokten zo'n 135 toeschouwers.

Via het Netwerk Duurzame Mobiliteit ontstond een samenwerking met enkele organisaties die lid zijn van het Netwerk Duurzame Mobiliteit zoals TreinTramBus en de Fietsersbond. Met de eersten werd een Groene Haltewandeling georganiseerd op 2 november 2013. Een kleine 40 deelnemers wandelden van het station van Gontrode naar het station van Scheldewindeke en bezochten de tentoonstelling Tracé Travak met gids. Op 4 november deelde de erfgoedcel met de Melse afdeling van de Fietsersbond en het Netwerk in de stations van Merelbeke en Melle gelukskoekjes uit aan de pendelaars ter promotie van de tentoonstelling. De erfgoedcel voerde op de trein tussen Balegem-Zuid en Merelbeke ook actie om de tentoonstelling in de kijker te zetten. Acteur Tiemen Van Haver kroop in de huid van een dichtende conducteur en trakteerde de pendelaars op een pendelgedicht en gelukskoekjes. Op vrijdag 29 november organiseerde Tracé Travak samen met het Netwerk Duurzame Mobiliteit, de Fietsersbond, de heemkundige vereniging De Gonde en de gemeente Melle een debat rond duurzame mobiliteit dat gemodereerd werd door Pascal Naessens (AVS). Dit debat werd gekoppeld aan de opening van de tentoonstelling in de bibliotheek van Melle.

Verder organiseerde Tracé Travak op 24 november 2013 samen met Pasar (afdelingen Oosterzele en Sint-Lievens-Houtem), De Lijn en het Heemkundig Genootschap Land van Rode een begeleide wandeling 'In het spoor van trein en tram' waarbij ook een bezoek met gids aan de tentoonstelling Tracé Travak werd gebracht.

Er werd gecommuniceerd over de activiteiten, tentoonstelling, het educatief luik en het ondersteuningstraject van het project via extra nieuwsbrieven van de erfgoedcel, de website van de erfgoedcel, de blog Tracé Travak, de gemeentelijke infobladen, de regionale en nationale pers, Twitter en Facebook.

2.1.2 Erfgoedbank Land Van Rode

De erfgoedcel ging in 2012 online met een regionale erfgoedbank, een digitale databank met het verleden van het Land van Rode in woord en in beeld. Met de regionale erfgoedbank spoort de erfgoedcel het cultureel erfgoed en het 'zwerfgoed' van de regio op, om het te digitaliseren en te ontsluiten. De back end van de erfgoedbank doet dienst als collectiebeheerssysteem voor eigenaars van collecties. De publiekswaarde draagt bij tot het creëren van een draagvlak voor cultureel erfgoed en tot een brede bewustwording bij het publiek. De collecties is doorzoekbaar op

www.erfgoedbanklandvanrode.be en streeft naar interactie met het publiek via de koppeling met sociale media en het plaatsen van reacties.

Na de lancering van de erfgoedbank in 2012 trok de erfgoedcel meer vrijwilligers (zie ook 3.1.5. vrijwilligerswerking) aan om de erfgoedbank te vullen. Vier mensen engageerden zich om particuliere collecties te digitaliseren en te beschrijven in de erfgoedbank. Hierbij worden ze door de erfgoedcel begeleid en krijgen ze een vorming op maat over duurzame digitalisering en de beschrijving van de objecten. De erfgoedcel waakt over de toepassing van internationaal erkende standaarden. Op 24 april, 27 mei, 30 mei, 18 juni, 12 augustus en 5 december werden de vrijwilligers opgeleid. Het belang van duurzaam digitaal documentbeheer kwam verder ook aan bod in het vormingsaanbod van de erfgoedcel (zie 3.1.3 vorming voor erfgoedactoren).

Op 15 juli vond een overleg plaats met FARO vzw over de integratie van het cometamodel in Collective Access. Het cometamodel is een belangrijk instrument voor registratie op collectieniveau. In Erfgoed in Zicht van de provincie Oost-Vlaanderen is het cometamodel al geïntegreerd. Aangezien op Oost-Vlaams niveau beslist is om de verschillende beeldbanken te laten opgaan in Erfgoed in Zicht, is een investering in de implementatie van het cometamodel in de erfgoedbank van het Land van Rode niet opportuun. Het cometamodel wordt wel gehanteerd als instrument om collecties te beschrijven.

Jaarlijks komt de stuurgroep van de erfgoedbank samen om te bepalen op welke thema's ingezet wordt en om suggesties te leveren rond tijdelijke e-expo's en scansessies. De stuurgroep kwam samen op 21 oktober 2013.

Om de erfgoedbank verder te promoten reist de erfgoedbankautomaat (mobiele tentoonstellingskast vormgegeven als bankautomaat met een ingebouwd touchscreen) rond in het Land van Rode. De erfgoedbankautomaat was te gast in de bibliotheek van Merelbeke, de bibliotheek van Melle, het woon-en zorgcentrum Kannunik Triest, het provinciaal zorgcentrum Lemberge, de pastorie van Munte, het gemeentehuis van Merelbeke en de bibliotheek van Sint-Lievens-Houtem. De erfgoedbankautomaat brengt de cultureel-erfgoedcollecties tot bij het publiek en werkt aan de bekendheid van de erfgoedbank. In 2013 organiseerde de erfgoedcel ook een aantal scansessies (zie 2.1.1 voor de scansessies in het kader van Tracé Travak): op 28 januari in de bibliotheek van Merelbeke en op 17 oktober in de bibliotheek van Sint-Lievens-Houtem. De facebookpagina van de erfgoedbank houdt de volgers op de hoogte van nieuwtjes en betreft het publiek bij de erfgoedbank. De pagina heeft 148 volgers.

De erfgoedbank zocht verder afstemming met bestaande databanken. De metadata van de Lucy Gelber collectie zijn beschikbaar en er werd een handleiding opgemaakt om de liedjes van de regio in de erfgoedbank in te voeren. In 2013 waren slechts een paar liedjes beschikbaar. Een vrijwilliger is al aangeduid om de collectie aan te vullen. De Lucy Gelbercollectie zal op termijn ook opgenomen worden in de Vlaamse Liederenbank die in ontwikkeling is.

De databank “stemmen uit het verleden” rond dialecten is nog niet operationeel. In afwachting van de lancering, schreef een vrijwilliger van de erfgoedcel de dialectfragmenten van de vier gemeenten en hun deelgemeenten uit. De dialectfragmenten zijn afkomstig van de werkgroep dialecten van de Universiteit Gent. Ze werden opgenomen medio jaren '60 van de vorige eeuw en worden nu ontsloten via de erfgoedbank.

De erfgoedcel houdt contact met de erfgoedcel TERF, de partner bij de oprichting van de erfgoedbank en met het bedrijf Pure Sign. Op 9 januari was er een overleg tussen de twee erfgoedcellen over de technische problemen van de back end en front end van de erfgoedbank. Met Pure Sign vond op 24 januari en 13 november een overleg plaats om een aantal problemen te signaleren en te zoeken naar de nodige oplossingen.

De collectie groeide uit tot ongeveer 1500 objecten. In 2013 bezochten 4.904 unieke bezoekers de website. 37.5 % zijn terugkerende bezoekers. De bezoekduur bedraagt gemiddeld 3:30 minuten. De meeste bezoekers komen op de website terecht via Google (52.4%). Een kleine 11% vindt de website via sociale media.

2.1.3 Erfgoededucatie: Reuzen in het Land Van Rode

Via het project Reuzen in het Land Van Rode leren leerlingen uit de tweede graad de reus/reuzen en de reuzengemeenschappen in de omgeving van de school kennen. Aan de hand van een aantal klassikaal uit te voeren opdrachten krijgen de kinderen de tradities en gebruiken mee met betrekking tot de reuzen en de context waarbinnen hun 'eigen' reus is ontstaan.

Het project liep verder in 2013 waarbij de kinderen de resterende opdrachten uitvoerden voor de reus: speel mijn levensverhaal na, stel mij voor aan kinderen van andere scholen, maak een reuzenlied, bereid een reuzenfeest voor met de school. Hoogtepunt van het jaar was het moment waarop de reus/reuzen onder begeleiding van de reuzengemeenschap een bezoek brachten aan de school.

Het project werd na schooljaar 2012-2013 in juni met alle betrokken partijen geëvalueerd. Waar nodig werd bijgestuurd. Zowel de scholen, de betrokken gemeenschappen, workshopbegeleiders als de cultureel-erfgoedcel waren erg enthousiast over de samenwerking. Na afloop van het project werden zelfs nieuwe samenwerkingen opgezet tussen de scholen en de reuzengemeenschappen zonder tussenkomst van de erfgoedcel.

Gezien de intensieve begeleiding van de leerkrachten opteert de erfgoedcel ervoor om per schooljaar te blijven werken met vier scholen. Op die manier kan de erfgoedcel een kwalitatief project blijven aanbieden.

Na afloop van het project (juni 2013) kregen alle lagere scholen die nog niet aan het project hadden

deelgenomen een uitnodiging waarin de mogelijkheid werd geboden om in te stappen voor het schooljaar 2013-2014.

Uiteindelijk startte de tweede editie van het project opnieuw in november 2013 met 3 deelnemende scholen: het IZOO Oosterzele, de Landelijke Steinerschool Munte en de Sint- Jozefschool in Vlierzele. Voor de financiering van het project werd beroep gedaan op Dynamo3-subsidies van CANON cultuurcel. Gezien de subsidieronde van september wegviel kwam het project in aanmerking voor de subsidieronde van 25 januari. In maart 2014 wordt de aanvraag al dan niet goedgekeurd.

2.1.4 Ontmoetingsdag voor erfgoedvrijwilligers

Naar jaarlijkse gewoonte organiseerde de erfgoedcel op 9 maart 2013 de ontmoetingsdag voor erfgoedvrijwilligers. Ter inspiratie van de herdenking van WOI in 2014-2018 vond deze plaats in Ieper. Het programma zag er als volgt uit:

- 10u-10u30: onthaal met koffie – Museumcafé, verwelcoming door Bertrand Vrijens (voorzitter erfgoedcel)
- 10u30- 12u30: interactief bezoek In Flanders Fields Museum
- 12u30-14u00: middagmaal
- 14u00-15u00: stadswandeling door Ieper met stops
- 15u00-18u00: rondrit met gids met bezoek aan:
 - o Site John McCrae – Canadese dichter “In Flanders Fields”
 - o Duitse militaire begraafplaats Langemark
 - o Britse militaire begraafplaats Tyne Cot

Aan de geslaagde ontmoetingsdag namen 56 enthousiaste erfgoedvrijwilligers deel.

2.2 Projecten en initiatieven die de cultureel-erfgoedcel mee coördineert en/of ondersteunt

2.2.1 Munte-meifeest

Het Munte-meifeest is een jaarlijks terugkerend evenement dat gedragen wordt door de erfgoedgemeenschappen van Munte en Merelbeke en de reuzengemeenschappen van het Land Van Rode en dat jaarlijks op een groot aantal bezoekers kan rekenen. Het Munte-meifeest brengt de reuzen van het Land Van Rode samen, toont telkens een tentoonstelling over de (verdwenen) reuzen van het Land Van Rode en de landelijke Steinerschool houdt er haar jaarlijkse opendeurdag die in teken van het Munte-meifeest staat.

In samenwerking met heemkundige vereniging de Muntenaar en de reuzengemeenschappen van het Land Van Rode maakte de erfgoedcel voor elk van de 20 reuzen een ‘reuzenpaspoort’ met daarop de

belangrijkste gegevens over de reus (geboortjaar, geboorteplaats, ontstaansgeschiedenis, betekenis, peter en meter ...). De reuzenpaspoorten werden feestelijk uitgereikt aan de betrokken erfgoedgemeenschappen door de bellenman en de voorzitter van de erfgoedcel. De gereconstrueerde reus Mondje Wollaert werd er feestelijk aan het publiek voorgesteld. Daarnaast werden in de Sint-Bonifatiuskerk de eerste resultaten van het educatief project 'Reuzen in het Land Van Rode' voorgesteld: de deelnemende scholen stelden er hun zelfgemaakte versies van 'hun' reus voor evenals de fotoroman die ze klassikaal gemaakt hadden. Lieve Liekens, mandenvlechtster van beroep, gaf er een lezing 'Onder de rokken van de reus. Het vlechten van een reus' over het vlechten van de rokken van de reus en de evolutie van het maken van reuzen. Daarnaast liep er in de kerk een tentoonstelling over huisdevotie ingericht door de heemkundige vereniging De Muntenaar.

2.2.2 Voorbereidend traject herdenking WO I

Op 29 maart 2013 werd het plattelandsproject "Het vliegveld van Gontrode tijdens WO I" ingediend bij het loket voor Landbouw en Platteland voor de open oproep plattelandsprojecten 2013 in het kader van het PDPO II As 3. Het Provinciaal Managementcomité (PMC) keurde het project goed op 10 juni 2013. De deputatie heeft op 6 juni 2013 haar principiële goedkeuring voor de provinciale cofinanciering gegeven. De beslissing van het PMC werd met de ondertekening van het ministerieel besluit op 19 juli 2013 bekrachtigd en ontvangen op 19 augustus 2013.

De hoofdpromotor is erfgoedcel Viersprong Land van Rode, de copromotor is de gemeente Melle. Het project is goedgekeurd voor een totale projectkost van 59602.16 EUR waarvan het project maximum 38741.40 EUR cofinanciering kan ontvangen (waarvan 11622.42 EUR provinciale, 12864.13 EUR Vlaamse en 14254.85 Europese cofinanciering).

Inhoud van het project

Bij het uitbreken van de Eerste wereldoorlog had Duitsland een duidelijke voorsprong in de ontwikkeling en bouw van zeppelins. Op een uitgestrekt terrein in de "Lembergse kouter", gelegen op het grondgebied van de dorpen Gontrode (Melle) en Lemberge (Merelbeke), werd in het voorjaar van 1915 een reusachtige luchtschipbasis opgetrokken door een compagnie van het Duitse II. Regiment Eisenbahn. Het ging om de bouw van een gigantische hal, geschikt voor het aanmeren van zeppelins, van 180 bij 76 meter. De hal was 50 meter hoog en verrees in enkele maanden tijd (ter vergelijking: het grondoppervlak van de Sint-Baafskathedraal is 118m x 46m).

In de nacht van 6 op 7 juni 1915 stortte één van de zeppelins met als eindbestemming Gontrode, neer boven Sint-Amandsberg. Het verhaal over dit bijzonder vliegveld spreekt nog steeds tot de verbeelding van veel inwoners tussen Gontrode en Gent. Na het vertrek van de zeppelins verrezen er te Gontrode nieuwe gebouwen voor de volgende bezoekers van het vliegveld, de Gotha IV vliegtuigen die opnieuw ingezet werden om raids boven Londen uit te voeren.

De Gemeente Melle en de erfgoedcel Viersprong Land van Rode willen het vergeten verhaal van het vliegveld van Gontrode opnieuw vertellen en toegankelijk maken voor een breed publiek. Hierbij wordt de relatie stad-platteland aangegrepen om dwarsverbanden te zoeken tussen de verschillende erfgoed- en toeristische actoren. De bredere context van de luchtvaartgeschiedenis boven Gent en de Gentse rand, waarbinnen het vliegveld van Gontrode een prominente plaats innam, vormt de uitgezette krijtlijn van de productontwikkeling.

Volgende cultuurtoeristische en educatieve producten met betrekking tot het verhaal van het vliegveld van Gontrode zullen ontwikkeld worden, waarbij het accent komt te liggen op de totaalervaring van het publiek. Een aantrekkelijke natuur en een mooi landschap in combinatie met waardevol cultureel erfgoed én de nabijgelegen stad, vormen de ingrediënten van het basiskapitaal van sterke, duurzame educatieve en toeristische producten ten bate van een weloverwogen ontwikkeling van het platteland op micro (Gontrode)- en macrolokaal (Gent) niveau.

Duurzame cultuurtoeristische eindproducten:

- panoramatafel met beeldmateriaal, tekst en digitaal belevingselement (qr-code leidt naar digitaal canvas).
- wandelroute rond het vliegveld van Gontrode met educatief luik.
- fietslus tussen het vliegveld van Gontrode en de stad Gent met educatief luik.

Duurzaam educatief eindproduct:

- instap educatieve website "kinderen in bezet gebied" ontwikkeld door erfgoedcel Terf.
- inzet erfgoedbank Land van Rode.

Tijdelijke toeristische producten:

- WOI-arrangement
- lezingencyclus
- publieksmoment voorjaar 2015

Basisdoelstellingen:

- landelijk klein cultuurhistorisch oorlogserfgoed ontsluiten en toegankelijk maken voor een breed publiek.
- ontsluiten en borgen immaterieel cultureel erfgoed over WOI.
- ontwikkeling van een primair toeristisch-recreatief aanbod voor de gemeente Melle met een bovenlokale uitstraling.

- aandacht voor vredeseducatie.
- aandacht voor gemeenschapsvorming.
- breed publiek laten kennis maken met digitale toepassingen.

In het najaar van 2013 werd de gunningsprocedure gestart voor de toekenning van de productontwikkeling. Een externe jury oordeelde over de ingezonden offertes op 12 december 2013. De productontwikkeling werd gegund aan het productiehuis Impressant+ in Ledeborg.

Op 18 december woonde de erfgoedcoördinator die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het project de infosessie over "hoe declareren bij een projectdossier" van de provincie Oost-Vlaanderen bij.

Het project start op 01/01/2014 en loopt tot en met 30/06/2015.

2.2.3 Oprichting Heemkunde Houtem

In Sint-Lievens-Houtem zijn een groot aantal erfgoedvrijwilligers actief die zich graag wilden verenigen in een nieuwe erfgoedvereniging. Een aantal onder hen waren vroeger al lid geweest van het teloor gegane DARCOS (Vereniging voor erfgoed en archeologie). De erfgoedvrijwilligers wilden graag een beroep doen op de expertise en de ondersteuning van de erfgoedcel voor de oprichting van een nieuwe heemkundige kring. De erfgoedcel zette op hun vraag een traject op in samenwerking met Heemkunde Vlaanderen.

Op 18 april 2013 vond een eerste informatiesessie plaats. Daphné Maes van Heemkunde Vlaanderen gaf een praktijkgerichte voordracht over hoe de oprichting van een erfgoedvereniging concreet in zijn werk gaat. Er waren 13 aanwezigen. Een tweede overlegmoment vond plaats op 30 mei 2013. Er werd gepolst naar mogelijke kandidaten om deel uit te maken van het bestuur van de nieuwe vereniging. Er waren 12 aanwezigen. Tien aanwezigen sloten zich uiteindelijk aan bij het bestuur en verkozen een voorzitter, ondervoorzitter, penningmeester en secretaris.

Er werden aan aantal algemene afspraken gemaakt omtrent statuten, financiële middelen, uitgave van een heemkundig tijdschrift, leden, vergaderdrukt, mogelijk erfgoedprogramma, Erfgoeddag ... De nieuwe erfgoedvereniging werd tot "Heemkunde Houtem" gedoopt. De vereniging komt maandelijks samen om activiteiten te bespreken en lopende zaken op te volgen. De erfgoedcel biedt haar expertise, kennis en ondersteuning aan waar nodig maar woont geen vergaderingen meer bij. Het programma voor 2014 van Heemkunde Houtem werd officieel voorgesteld op de opening van de tentoonstelling Tracé Travak in CC de Fabirek in Sint-Lievens-Houtem op 6 januari 2014.

2.3 Projecten waarbij de cultureel-erfgoedcel als partner optreedt

2.3.1 Inventariseren en schonen van de archieven van COO Oosterzele, Huys De Cocker en Stokerij Van Damme.

In 2013 ging de erfgoedcel twee structurele samenwerkingen aan met de archivariissen Sophie Bossaert en Kevin Van Huffel. Beide zijn gediplomeerd archivaris en verleenden hun vrijwillige samenwerking om de archieven van de Commissie voor Openbare Onderstand van de deelgemeenten van Oosterzele (Landskouter, Gijzenzele, Moortsele, Balegem, Oosterzele, Scheldewindeke), het archief van de stokerij Van Damme en het archief van het Huys De Cocker te inventariseren, te schonen en te verpakken.

Het inventariseren en schonen van het COO-archief van Oosterzele gebeurde in samenwerking met de provincie Oost-Vlaanderen en het OCMW van Oosterzele. De provincie bracht 1250 EUR in om de vrijwilligersvergoeding van de archivaris te betalen. De erfgoedcel stelde een laptop ter beschikking en had op regelmatige tijdstippen overleg met de archivaris in verband met de stand van zaken en de verdere opvolging. De inventaris is opgemaakt voor de deelgemeenten Gijzenzele, Landskouter, Moortsele en Scheldewindeke. Deze delen zijn ook geschoond en verpakt. Het gaat over ongeveer 7 van de 10 strekkende meter. Het verpakkingsmateriaal werd aangekocht door het OCMW van Oosterzele. Er wordt hier in 2014 verder aan gewerkt.

Het archief van de Stokerij van Damme (3 strekkende meter) werd volledig geïnventariseerd, geschoond en verpakt. Het verpakkingsmateriaal werd aangekocht door de eigenaar. Er werd een overeenkomst afgesloten met de eigenaar zodat het archief op vraag geraadpleegd kan worden. De inventaris ligt ter beschikking voor geïnteresseerden in de bibliotheken van het Land van Rode, op de gemeente Oosterzele en in het jenevermuseum van Hasselt. De inventaris werd ingevoerd op Archiefbank Vlaanderen en kan hier ook geconsulteerd worden.

De oude boeken van het Huys De Cocker werden geïnventariseerd en geschoond in samenwerking met de eigenaar. De inventaris kan ingekeken worden in de bibliotheek van Merelbeke, op de archiefdienst van de gemeente Merelbeke en via de website van de erfgoedcel. Het archief en documentatiemateriaal wordt verder aangepakt in 2014.

2.3.2 Erfgoededucatie: Buurten met erfgoed

Buurten met erfgoed is een initiatief van Het Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) in samenwerking met FARO en CANON cultuurcel. In samenwerking met de lokale erfgoedwerkers en basisscholen van het werkingsgebied wordt samengewerkt rond het lokale cultureel erfgoed. De deelnemers denken zelf mee over hoe dit traject voor 4^e of 5^e klassers kan worden uitgewerkt. Onder deelnemers wordt verstaan: afgevaardigden van de school (directie, leerkrachten maar ook (groot)ouders en

leerlingen kunnen daarbij worden betrokken), de verantwoordelijken van gemeentediensten, erfgoedcellen, lokale erfgoedliefhebbers ... en een stuurgroep: experts van het AOE, van FARO en van CANON Cultuurcel. Bij aanvang van het project krijgen de afgevaardigden van de school en de lokale erfgoedactoren een vormingssessie 'verhalend ontwerpen'. Het project wordt ontworpen op een startdag waar kinddeskundigen en erfgoeddeskundigen samen via de methodiek van het verhalend ontwerpen het scenario van het project schrijven. Dit proces wordt begeleid door twee externe begeleiders. Zo maken de betrokkenen kennis met de toepassingsmogelijkheden van erfgoed- en cultuureducatie, omgevingsonderwijs, educatie voor duurzame ontwikkeling en systeembenen.

Het heemkundig genootschap Land Van Rode en de erfgoedcel waren bereid dit traject verder mee uit te werken. De heemkundige kring polste naar de interesse van de basisscholen in groot Oosterzele tijdens een pedagogische studiedag op 10 mei 2013.

De interesse van de scholen in dit project was eerder gering gezien het niet om een kant-en-klaar project ging. Gezien de erfgoedcel met de eigen educatieve projecten Reuzen in het Land Van Rode en Tracé Travak reeds een ruim educatief aanbod voor de basisscholen had uitgewerkt en de eerder moeilijke communicatie tussen de verschillende partijen werd besloten om verder niet mee in het traject te stappen.

2.3.3 Gemeentemuseum Melle

Op 6 juni 2013 vond een overleg plaats tussen de gemeente Melle, de museumconsulent van de provincie Oost-Vlaanderen, de conservator van het gemeentemuseum Melle en de erfgoedcel in het kader van de herbestemming van de collectie van het Gemeentemuseum in Melle. Samen met de betrokken partijen werd afgetoetst welke gebouwen eventueel in aanmerking zouden komen om de collectie in onder te brengen. In alle gevallen moeten aanpassingswerken aan de gebouwen gebeuren. Een groot deel van de collectie zal ook afgestoten worden. Hierover werd echter nog geen politieke beslissing genomen.

Dit traject loopt verder in 2014 met de opmaak van een beleids- en collectieplan.

2.3.4 Communicatie en promotie Houtem Jaarmarkt

In 2013 pakte de jaarmarktcoördinator uit met een nieuw kleedje voor Houtem Jaarmarkt. Een eigen logo en huisstijl werden ontwikkeld in samenwerking met de erfgoedcel en STANS. Op 27 mei vond een overleg plaats over de look en feel die het nieuwe logo moest uitdragen. STANS stond ook in voor de vormgeving van een blog voor Houtem Jaarmarkt, in afwachting van de vernieuwing van de gemeentelijke website. De erfgoedcel gebruikt de www.blog.houtemjaarmarkt.be ook als communicatiekanaal. Op de academische zitting op 10 november werden de nieuwe huisstijl en de blog voorgesteld aan het publiek.

Op 12 augustus werd ook verder overlegd met de jaarmarktcoördinator en de cultuurbeleidscoördinator van Sint-Lievens-Houtem over mogelijke acties tijdens Houtem Jaarmarkt 2013. De erfgoedcel werkte samen met de nieuwe heemkundige vereniging Heemkunde Houtem en bemande op 12 november een stand in de thematent. Op die stand konden mensen hun 'strafste verhaal' over Houtem Jaarmarkt laten optekenen. De winnaar kan in 2014 Houtem Jaarmarkt als VIP beleven. De erfgoedcel verzamelde 12 verhalen, waarvan de meest interessante gepubliceerd werden op de blog. Op de stand voerde de erfgoedcel ook promo voor de erfgoedbank, via een unieke virtuele tentoonstelling rond Houtem Jaarmarkt.

Houtem Jaarmarkt streeft er ook naar om het draagvlak te vergroten en een hechtere gemeenschap rond de jaarmarkt te creëren. Een eerste stap werd gezet door de oprichting van een beschermcomité voor Houtem Jaarmarkt waarvan een aantal prominente leden deel uitmaken. De voorzitter van de erfgoedcel, Bertrand Vrijens, is ook lid van het comité. Het comité wil mensen verenigen vanuit landbouw en cultuur, en wil het verleden koppelen aan het actief werken aan de toekomst, om de traditie mee te nemen naar morgen.

Naast het beschermcomité richtte de jaarmarktcoördinator een stuurgroep op om een strategie uit te denken voor de toekomst van Houtem Jaarmarkt. De archivaris van Houtem, de cultuurbeleidscoördinator, het Centrum voor Agrarische geschiedenis, Tapis Plein, Leca vzw en de erfgoedcel zijn hierin partners. Op 5 december werd een brainstorm gehouden over mogelijke pistes om het draagvlak te vergroten. De idee is om in samenwerking met Tapis Plein een soort 'volksraadpleging' te organiseren over de toekomst van de jaarmarkt, met de bedoeling om hieruit een handleiding te maken voor andere erfgoedgemeenschappen. Het traject wordt in 2014 verder uitgewerkt.

De borgingsmaatregelen rond Houtem Jaarmarkt werden door de jaarmarktcoördinator toegevoegd aan www.immaterieelerfgoed.be.

Ten slotte suggereerde ProtoPITCH, een internationale wedstrijd voor innovatieve en creatieve projecten uit de regio's Vlaanderen, Wallonië en Nord-Pas de Calais, om een case in te dienen voor het educatief project 'De Markt van Mij' dat gedurende het schooljaar 2011-2012 liep. De wedstrijd richt zich op de categorieën culturele bemiddeling, kunstinstallaties, interactief design, audiovisueel & transmedia en videogames & serious games. Door het multimediale karakter van 'De Markt van Mij' was een deelname mogelijk. De erfgoedcel diende een case in maar werd verder niet geselecteerd.

2.4 Nationale erfgoedevenementen

2.4.1 Erfgoeddag 2013 – voorbereiding Erfgoeddag 2014

Erfgoeddag 2013 "Stop de tijd"

Op zondag 21 april 2013 vond de dertiende editie van Erfgoeddag plaats met als thema “Stop de tijd”. De erfgoedcel trad opnieuw op als regionale coördinator en nam de inschrijvingen van de lokale activiteiten op zich. Er gingen 7 activiteiten door in het Land van Rode. Goed voor een totaal van 805 bezoekers.

De erfgoedcel organiseerde zelf ook een activiteit in het Erfgoedhuis in Moortsele over de geschiedenis van de bijenteelt en het imkerambacht. Dit in samenwerking met een lokale imker, Philippe De Landsheere. Er werden twee lezingen gehouden, er waren demonstraties korfvlechten en waskaarsen maken. Doorlopend was er een boeiende tentoonstelling over imkerij en bijenteelt te zien.

De erfgoedcel verzorgde de lokale, publieksgerichte communicatie met betrekking tot Erfgoeddag: via het samenstellen van een regionale programmabrochure en de verspreiding ervan (speciale editie krant van ‘t Rhodeland), het uitsturen van een extra nieuwsbrief, het verspreiden van diverse persberichten, het aankondigen van het programma via de website en de aankondiging in de gemeentelijke infobladen. In het kader van de uitbreiding van de projectvereniging werden ook de activiteiten van de omliggende gemeenten Lochristi, Herzele, Zottegem en Brakel meegenomen in de communicatie.

Vorbereiding editie 2014 “Grenzeloos”

Erfgoeddag 2014 gaat door op 27 april en heeft als thema “Grenzeloos”. In het kader van deze veertiende editie van Erfgoeddag werd door de erfgoedcel een inspiratietraject opgestart in het najaar van 2013. Een overlegmoment met de lokale cultuurambtenaren werd ingelast op 11 september 2013. Hier werd afgetoetst welke verenigingen eventueel een activiteit zouden organiseren en welke initiatieven de gemeente zelf zou nemen. Op 17 oktober 2013 werd een inspirerende lezing georganiseerd door de erfgoedcel in het jeugdcentrum van Merelbeke. Gastspreker was prof. dr. Rik Pinxten verbonden aan UGent. Hij sprak over interculturaliteit en de socioculturele realiteit van vandaag. Hoe komt het dat veel mensen zich bedreigd of benadeeld voelen door de superdiversiteit? Wat maakt dat we het “anders zijn” als een probleem zien? Welke geschiedenissen en ervaringen spelen mee? En hoe komt het dat we eerder nood hebben aan kleine revoluties om te kunnen komen tot een solidair kosmopolitische manier van samenleven?

Op 28 oktober was een brainstormmoment gepland voor de lokale cultureel-erfgoedactoren. De bedoeling was creatief na te denken over mogelijke acties en op zoek te gaan naar mogelijke samenwerkingen. Wegens een gebrek aan inschrijvingen werd deze brainstorm geannuleerd.

2.4.2. Nacht van de Geschiedenis

De erfgoedcel lanceerde een oproep naar de lokale afdelingen van het Davidsfonds om de activiteiten die georganiseerd werden in het kader van de Nacht van de Geschiedenis bekend te maken aan de erfgoedcel. In nieuwsbrief nr. 22 besteedde de erfgoedcel aandacht aan de Nacht van de Geschiedenis en bundelde ze de activiteiten die hiermee verband hielden op de website.

3. Permanente werking

3.1 De erfgoedcel als knooppunt voor kennis en expertise-uitwisseling, samenwerking en netwerking

3.1.1 Kenniscentrum en eerste aanspreekpunt

Het aantal vragen (zowel telefonisch, per mail of via persoonlijk contact) dat de erfgoedcel in 2013 kreeg, bleef stijgen. Er werd telkens werk van gemaakt om de vragen zo snel en nauwkeurig mogelijk te beantwoorden. Indien niet onmiddellijk een antwoord werd gevonden op de vraag werd doorverwezen naar de hiertoe bevoegde instanties/verenigingen of personen met de nodige expertise.

Voor 2013 kreeg de erfgoedcel gemiddeld 3,4 vragen naar expertise per week. De vragen gingen voornamelijk over foto's op de erfgoedbank, over het project rond WO I, over het subsidiereglement en over informatie rond lokaal cultureel-erfgoed.

3.1.2 Omgevingsanalyse

De omgevingsanalyse vond plaats in kader van het beleidsplanningstraject 2015-2020. (zie 3.2.1)

3.1.3 Vorming voor erfgoedactoren

De erfgoedcel organiseerde volgende vormingsinitiatieven in 2013:

Op 31 januari 2013 werd een vorming rond immaterieel cultureel erfgoed (ICE) georganiseerd door de erfgoedcel in samenwerking met Tapis Plein, de erfgoedcel Land van Dendermonde en Heemkunde Vlaanderen. De vorming ging door in De Poort in Wetteren. Aangezien sinds september 2012 de website www.immaterieelerfgoed.be online staat, werd beslist hierover een vorming aan te bieden aan de lokale cultureel-erfgoedactoren. De interactieve website met databank is een initiatief van de Vlaamse Overheid en fungeert als portaal voor ICE in Vlaanderen. De website stelt het doorgeven van het niet-tastbare immateriële erfgoed centraal. Welke initiatieven nemen groepen om hun erfgoed door te geven en te bewaren voor toekomstige generaties? Eerst werd een algemene inleiding over ICE gegeven aan de hand van concrete voorbeelden. Daarna werden kleinere deelgroepjes gevormd die elk een individuele begeleider ter beschikking hadden. Zo leerden de cultureel-erfgoedactoren heel praktijkgericht een ICE-element invoeren in de ICE-databank. Er waren 39 deelnemers.

Het cultureel-erfgoedproject rond arbeidsmobiliteit Tracé Travak schreef zich bij FARO in als proeftuin gemene geschiedenis. Elke proeftuin diende een ondersteuningstraject te organiseren ten dienste van het lokale erfgoedveld. De lessenreeks 'Historisch speuren en verslaggeven' had tot doel de lokale erfgoedgemeenschap en het brede publiek aan te sporen met het eigen cultureel erfgoed rond mobiliteit aan de slag te gaan, ze te initiëren in de historische heuristiek en methodologie en

kennis over de impact van de veranderde mobiliteit op het dagelijks leven van de bevolking te verhogen. Volgende sessies werden georganiseerd: (zie ook 2.1.1)

- 15/01/13: Inspiratiesessie Tracé Travak: 'Mobiliteit, een zegen en een vloek'
- 13/02/13: Inspiratiesessie Tracé Travak: 'Reizen om te werken'
- 25/03/13: Historisch speuren en verslaggeven. Les 1: 'Gemene Geschiedenis' (i.s.m. FARO)
29/04/13: Historisch speuren en verslaggeven. Les 2: 'Hoe schrijf ik een historisch verantwoord artikel?'
- 13/06/13: Historisch speuren en verslaggeven. Les 3: 'De impact van de automobiel'.

Op 12 december organiseerde de erfgoedcel de vorming 'Digitaal documentbeheer'. In deze vorming leerden de cursisten op een praktische manier hoe ze op een duurzame manier moeten omgaan met digitale bestanden. Er werd ingegaan op het belang van een duurzaam documentbeheer en de bedreigingen die digitale documenten ondergaan. Daarna werd stap voor stap uitgelegd hoe je aan de slag kan gaan om je digitale bestanden te verzamelen, te ordenen, te benoemen en te bewaren. De inhoud van de cursus wordt ook op de website van de erfgoedcel samengevat weergegeven, samen met de powerpointpresentatie. 38 mensen schreven zich in voor de vorming.

3.1.4 Vorming voor erfgoedcoördinatoren

Roos Coppens	Elisa De Puyseleyn	Ans Van de Cotte
5/03 – Samen iets apart: regioscreening en staatshervorming	27/08 – in kaart brengen van een netwerk, FARO	5/03 – Samen iets apart: regioscreening en staatshervorming
12/03 – Talenten en competenties, FARO	3 en 4/09 – workshop borgen immaterieel erfgoed, testcase voor Unesco, Tapis Plein	18/04 – Grip op het financieel beleid (deel 1), FARO
26/03 – Hoe wegen op het lokaal beleid, FARO	24/09 – Trefdag duurzaamheid Pulse, Trix Antwerpen	2/05 – Samen iets apart Traject IGS Betrokkenheid beleid, FARO
16/04 – Vrijwilligersbeleid, Maldegem	8/10 – CEST richtlijnen voor beheerders van digitale collecties, registreren, Packed vzw	15/05 – Infosessie Toelichting bij alternatieve financieringsbronnen in de culturele sector, FARO
23/04 – werven en onthalen van nieuwe vrijwilligers, Maldegem	10/10 – Uittekenen van processen, FARO	2/07 – Samen iets apart Werken aan een draagvlak, FARO

27/04: in kaart brengen van een netwerk, FARO	11/10 – Inspiratiedag Traject voeding van het CAG, MAS Antwerpen	27/08: in kaart brengen van een netwerk, FARO
2/05 – Samen iets apart Traject IGS Betrokkenheid beleid, FARO	19/11 – Meten is weten, Publiek Centraal, Cultuurnet	30/05- Grip op het financieel beleid (deel 2), FARO
6/6 – Talenten en competenties, FARO		20/9 – Studiedag Erfgoed en Dieren, STAM Gent
6/6 – Samenleven in diversiteit, Vorming+, Gent		
2/07 – Samen iets apart Werken aan een draagvlak, FARO		
27/08: in kaart brengen van een netwerk, FARO		
10/10 – Uittekenen van processen, FARO		
18/12 – Declaratie van een pdpo As3 project – Provincie Oost-Vlaanderen		

3.1.5 Overlegstructuren en projectwerkgroepen

Overlegstructuren op lokaal niveau

-Raad van bestuur erfgoedcel Viersprong Land van Rode: de raad van bestuur komt gemiddeld om de twee maanden samen over het cultureel-erfgoedbeleid. In 2013 werd er vergaderd op 25/03, 15/05, 1/07, 10/09 en 21/11. Op de eerste vergadering werd de erfgoedcel voorgesteld voor de nieuw samengestelde raad van bestuur. Het verloop van Tracé Travak was een vast agendapunt. Daarnaast kwam de goedkeuring van het actieplan, jaarverslag en de opvolging van de beleidsplanning 2015-2020 aan bod, alsook de uitbreiding van de cultureel-erfgoedcel met nieuwe gemeenten. De evaluatie van de erfgoedcel door het Agentschap Kunsten en Erfgoed werd ook uitvoerig besproken. Verder stonden de opvolging van de acties die de cultureel-erfgoedcel initieert of waar ze als partner optreedt op de agenda zoals: inventarisatie Huys De Cocker, reuzenproject, herdenkingsproject rond WO I, erfgoedbank, subsidieaanvragen, erfgoeddag, Houtem Jaarmarkt, enz.

Op 21 november keurde de raad van bestuur ook het huishoudelijk reglement goed waarin de

praktische afspraken rond de raad van bestuur en de werking in vastgelegd zijn.

- **Reflectiegroep:** de reflectiegroep werd opgericht om de erfgoedcel te ondersteunen en de inhoudelijke draagkracht te vergroten. Aangezien de reflectiegroep grotendeels is samengesteld uit lokale erfgoedactoren fungeert deze groep soms ook als overlegorgaan voor samenwerking rond bepaalde thema's (vb. Erfgoeddag, project Tracé Travak ...). De reflectiegroep komt gemiddeld om de twee maanden samen en bereidt adviezen voor de raad van bestuur voor. Er werd vergaderd op 11/03, 13/05, 24/06, 29/08, 30/09 en 4/11. De agenda komt overeen met de agenda van de raad van bestuur.

- **Subsidiecommissie erfgoedcel:** de subsidiecommissie kwam samen op 6/05 en 19/11 (zie ook 3.3.1. subsidiereglement).

De cultureel-erfgoedwerking van het Land Van Rode stoelt hoofdzakelijk op de inzet van vrijwilligers, wat een specifieke aanpak vraagt. Er zijn weinig professionele spelers maar des te meer kleinschalige erfgoedactoren. Om overbevraging van steeds dezelfde vrijwilligers te voorkomen richtte de erfgoedcel een aantal werkgroepen op per project.

De volgende werkgroepen liepen verder in 2013 of werden nieuw opgericht :

- **Oosterzeels dialectgenootschap:** na het afronden en de publicatie van het Oosterzeels dialectwoordenboek houden de leden zich bezig met het in kaart brengen van ambachten, winkels en volkscafés in het Land Van Rode.

- **Reuzen in het land van Rode:** in 2013 vond er meermaals een reuzenoverleg plaats. Op de agenda stond enerzijds de organisatie van het Munte-meifeest en de aanwezigheid van de andere reuzen op het feest, anderzijds werden praktische afspraken gemaakt met de scholen in het kader van het reuzenbezoek. De erfgoedcel was vaak de makelaar tussen de verschillende reuzengemeenschappen. Er werd vergaderd op:

- 8/03: overleg Gezinsbond Vlierzele in het kader van het reuzenproject;
- 17/04: overleg kermiscomité Windeekse Groenbuiken en GILO Scheldewindeke in het kader van de gezamenlijke voorbereiding van het bezoek van de groenbuikreus aan de school + deelname aan Munte-meifeest;
- 24/04: overleg met Gilko Merelbeke en feestcomité Molenhoek in het kader van het bezoek van reus Mondje Wollaert aan de school;
- 7/05: overleg met Gezinsbond Vlierzele en basisschool De Zonnevlier in het kader van het bezoek van reus Maarten aan de school;
- 28/05: overleg met de gemeente Melle en gemeenteschool Melle in het kader van het bezoek van reuzen Ruut, Mapoe en Odette.

- **Archievenoverleg:** het archievenoverleg ging door op 20 augustus. De archivariissen van Merelbeke, Melle en Sint-Lievens-Houtem waren aanwezig. Op de agenda stond de uitwisseling van best practices, een korte evaluatie van de voorbije werking van de erfgoedcel en een aftoetsing van mogelijke samenwerkingen naar de toekomst toe.

- **Stuurgroep Erfgoedbank:** op 21 oktober kwam de stuurgroep erfgoedbank samen. Op de agenda stonden de aanpassingen in Collective Access, de thema's van 2014, scansessies en mogelijke e-expo's.

- **Stuurgroep Houtem jaarmarkt:** de stuurgroep kwam in 2013 twee keer samen. Op 12 augustus werden de acties voor Houtem Jaarmarkt 2013 vastgelegd. Op 5 december kwam een bredere stuurgroep samen (expertisecentra) voor een brainstorm rond het creëren van een groter draagvlak en een toekomstvisie voor Houtem Jaarmarkt.

- **Werkgroep WO I** in Melle is samengekomen op 18 december 2013. De acties voor de herdenking van WO I werden voorgesteld evenals het AS3-project rond het vliegveld van Gontrode tijdens WO I. De werkgroep levert input voor de realisatie van het AS3-project en werkt de eigen herdenkingsacties uit. Elk jaar wordt een herdenkingsactie voorzien in Melle (2014-2018).

- **Communicatieoverleg** met de communicatie-ambtenaren van de verschillende gemeentediensten: op 11 september werden de communicatieambtenaren van het Land van Rode voor de eerste keer samengeroepen. De bedoeling was om de verschillende communicatie-instrumenten van de gemeentes met elkaar te delen. Er werd ook bekeken hoe de communicatie meer op elkaar kan afgestemd worden.

- **Overleg regionale afdelingen Davidsfonds:** het overleg met de regionale afdelingen van het Davidsfonds is in 2013 niet doorgedaan. Er werd een herinneringsmail verstuurd naar de voorzitter van de Oost-Vlaamse koepel maar er werd jammer genoeg verder niet ingegaan op het voorstel van de erfgoedcel.

- **Overleg met de socio-culturele verenigingen:** een afvaardiging van de socio-culturele verenigingen werd opgenomen in de nieuw samengestelde reflectiegroep in het kader van het beleidsplanningstraject. Zij maken blijvend deel uit van de reflectiegroep.

- **Overleg met cultuurambtenaren :** de cultuurambtenaren van de deelnemende gemeenten komen jaarlijks samen in het kader van Erfgoeddag. Dit overleg is doorgedaan op 11 september 2013. Er werd afgetoetst welke activiteiten konden georganiseerd worden in het kader van Erfgoeddag en welke mogelijke samenwerkingen er konden zijn. Ook het actieplan voor het komend jaar werd op dit overleg voorgesteld en afgestemd.

- **De stuurgroep Tracé Travak** kwam in 2013 samen op 28/01/13 en op 5/09/13. Op de agenda stond op 28/01: de goedkeuring vorig verslag, stand van zaken project, tentoonstelling, duurzame ontsluiting project, varia. Op 5/09 was geagendeerd: inhoud en opbouw blog, introductieles lager onderwijs, online expo, activiteiten najaar, communicatie.

Overlegstructuren op bovenlokaal niveau

Overleg van de Oost-Vlaamse erfgoedcellen met de provincie Oost-Vlaanderen

Sinds 2006 bestaat een structureel overleg tussen de provincie Oost-Vlaanderen en de Oost-Vlaamse erfgoedcellen Gent, Waasland, Meetjesland, Aalst, Land Van Dendermonde en Viersprong Land Van Rode. In 2013 vond het Oost-Vlaams erfgoedcellenoverleg 2 keer plaats op 21/03 en op 26/11. Op de agenda stond:

- 21/03/2013: goedkeuring verslag, WO I in Oost-Vlaanderen: communication en collection days, depotbeleid, CEST, afstemming erfgoedbanken-MOVE, varia.
- Naar aanleiding van de afstemming van de erfgoedbanken op de provinciale databank Erfgoed in Zicht vond een bijkomend overleg plaats op 3/09/2013.
- 26/09/2013: goedkeuring verslag 21/03/13, WO I in Oost-Vlaanderen: communication en collection days, vormingsaanbod 2013-plannen 2014, depotbeleid, afstemming erfgoedbanken-Erfgoed in Zicht, voorlopige plannen 2014, beleidsplanningstraject erfgoedcellen, aanspreekpunten medewerkers provincie en erfgoedcellen, ontmoetingsdag religieus erfgoed, samenwerking met erfgoedcellen voor ontsluiting religieus erfgoed, afstemmen van ondersteunings-en subsidiebeleid, complementair beleid, werking van de provincie, Willem I, varia.
- 26/11/2013: afstemming Erfgoed in Zicht – beeldbanken – OVINO, afstemming ondersteuning met o.a. de subsidiereglementen.

Oost-Vlaams erfgoedcellenoverleg (OVEO)

Sinds het voorjaar van 2013 komen de 6 Oost-Vlaamse intergemeentelijke erfgoedcellen samen op regelmatige basis. De Oost-Vlaamse erfgoedcellen ondervonden de nood om meer af te stemmen en samen te werken. In hoofdzaak in het kader van de beleidsplanning 2015-2020, maar ook voor projectmatige initiatieven zal in de toekomst structureler worden samengewerkt. Het overleg vindt afwisselend plaats bij een van de deelnemende erfgoedcellen.

Op de agenda:

- 19/03/2013: bezoek en kennismaking Huis van Alijn.
- 21/03/13: actieplannen en beleidsplannen 2015-2020, evaluaties Agentschap, Traject WOI, archiefwerking, depotwerking, afstemming erfgoedbanken, varia.
- 13/06/2013: vorig verslag, traject omgevingsanalyse, evaluatie agentschap, ondersteuningsbeleid, project Yesterday, herdenking WOI, werkgroep erfgoedbibliotheken, uitbreiding convenantsgebieden, websites, varia.
- 28/08/2013: plaatsbezoek Packed.
- 30/08/2013: plaatsbezoek ETWIE , plaatsbezoek Familiekunde Vlaanderen.
- 19/09/2013: vorig verslag en afstemming provincie Oost-Vlaanderen, beleidsplanning en convenantsaanvraag, actieplannen 2014, informatieve zaken, data en varia.
- 20/11/13: voorbereiding provinciaal overleg met betrekking tot het ondersteuningsbeleid en afstemming, afstemming erfgoedbanken en Erfgoed in Zicht.
- 19/12/13: beleidsplanning (complementair ondersteuningsbeleid: visietekst, sessie meerjarenbegroting, gemeenschappelijke teksten, overleg Archiefbank Vlaanderen en Heemkunde Vlaanderen), Oost-Vlaams traject rond kermis en zwervend erfgoed, vraag Reuzen in Vlaanderen, vertegenwoordiging erfgoedcellen in Oost-Vlaamse koepels, evaluatie overleg met de provincie Oost-Vlaanderen, varia.

Stuurgroep Yesterday

Yesterday is een multimediaal project, dat streekgeschiedenis brengt van de 20ste eeuw in Zuid-Oost-Vlaanderen. Regionale televisiezender AVS is hoofdpromotor van dit project. Er wordt samengewerkt met TV Oost, het weekblad De Beiaard en zes lokale radiozenders.

De erfgoedcel maakt deel uit van de stuurgroep en geeft inhoudelijke ondersteuning bij het project. De stuurgroep kwam eenmaal samen op 16/05. Op de agenda stond:

1. Verwelkoming door Ilse De Coninck voor AVS
2. Formele afronding 'Yesterday'. Wat hebben we bereikt? Waarmee kunnen we verder?
3. Voorstelling 'Yesterday Zuid en Noord': waarom ligt de uitbreiding van 'Yesterday' van het zuiden maar ook het noorden van de provincie voor de hand?
4. Aankondiging van TD Yesterday Radio met S-Plus op *donderdag 6 juni* in de Centrale in Gent.
5. Varia

De financiering van het project, waarvan de werkingsgelden van het project vooral komen van Europa, de Vlaamse Overheid, en de provincie Oost-Vlaanderen (Leader Vlaamse Ardennen en AS3) werd stopgezet in juli 2013 waardoor de stuurgroep niet meer samenkomt.

Overlegstructuren op Vlaams niveau

COP Beleid

De collegagroep beleid kwam drie keer samen in 2013. De vergadering van 12 maart 2013 werd afgelast, vanwege problemen met de treinverbindingen naar Brussel.

Op de agenda:

- 14/05/2013: protocol complementair cultureel-erfgoedbeleid, evaluatie cultureel-erfgoedconvenanten, cultureel-erfgoedoverleg, varia.
- 17/09/2013: protocol complementair cultureel-erfgoedbeleid, internationale studiedag ICE, meta-evaluatie cultureel-erfgoedconvenanten, beleidsplanning 2015-2020, terugkoppeling COP Digidoc, varia.
Aansluitend: overleg tussen de LEOV's en de erfgoedcellen.
- 19/11/2013: beleidsplanning 2015-2020, ondersteuningsbeleid, themadag diversiteit, themadag vrijwilligerswerking, VIAA, cultureel-erfgoedoverleg, varia.

Overleg websites

De erfgoedcellen startten een overleg websites in het kader van de nieuwe erfgoedconvenanten en de vernieuwing van de huidige websites. Op 19/02 en 19/11 kwamen een aantal erfgoedcellen samen. Er werd gepolst naar de bereidheid om samen te werken aan een back end en hiervoor de expertise van Packed vzw in te roepen. Op 19/11 werd een tijdsplan opgemaakt en formuleerde elke geïnteresseerde erfgoedcel zijn wensen en verwachtingen voor een nieuwe website. De resultaten werden door erfgoedcel Noorderkempen verwerkt. Dit traject loopt verder in 2014. Het traject loopt parallel met een traject om de huidige websites duurzaam te archiveren, in samenwerking met Packed vzw.

COP voor het aanvragen van een cultureel-erfgoedconvenant

In 2013 werd een collegagroep voor het aanvragen van een cultureel-erfgoedconvenant opgericht door FARO. Deze collegagroep ging door op volgende data:

- 5/3/2013: Hoe wordt een cultureel-erfgoedconvenant aangevraagd? Uitleg door het Agentschap Kunsten en Erfgoed.

- 25/04/2013 : Hoe kan je stakeholders (op een creatieve manier) bevragen en betrekken?
- 13/05/2013: Maatschappelijke trends: hoe kan je de vertaalslag maken naar het lokaal werkveld?
- 26/06/2013: Hoe kan je het lokaal ondersteuningsbeleid in kaart brengen?
- 14/11/2013: Hoe maak je een meerjarenbegroting op? Uitleg door Dylan Peere, financieel verantwoordelijke bij BON vzw.

COP Digidoc

De COP Digidoc kwam in 2013 drie keer samen.

Op de agenda:

- 19/02/2013: voorstelling Vlaams instituut voor archivering en ontsluiting van audiovisueel erfgoed, voorstelling 'kinderen in bezet gebied': educatieve website over WO I, voorstelling digitale tool voor omgevingsonderwijs, voorstelling scoremodel voor digitale duurzaamheid van Packed, stand van zaken digitale duurzaamheid.
- 12/09/2013: Platform digitale duurzaamheid, nieuwe initiatieven databank en collectiebeheerssysteem, gemeenschappelijke website erfgoedcellen, vormingstraject CEST, webarchivering website, spreker Theo Meereboer over mobiele toepassingen en erfgoed, spreker Jo Van Hove over Visitor Engagement and Activation, spreker Katrien Steelandt over 'Op stap met de Brugse beer'.
- 28/11/13: spreker Inge van Nieuwerburgh (Ugent) over open en linked data, spreker Jef Mailliet (Erfgoedplus) over open en linked data in de praktijk, spreker Barbara Dierickx (Packed) over Apps for culture, stand van zaken VIAA, aanpak COP 2014.

Speakers' corner

De *Speakers' Corner* ging door op dezelfde data als de COP Beleid telkens in de namiddag. Op de agenda stonden de volgende punten:

- 14/05/2013 opvolging agendapunten speakers' corner 12/03, verhouding onroerend erfgoed en cultureel erfgoed, tapis plein: geplande en lopende acties en werking rond ICE, acties van FARO met betrekking tot lokaal cultureel erfgoed, varia.

- 17/09/2013: acties van FARO m.b.t. lokaal cultureel –erfgoedbeleid, opvolging vorige speakers’ corner: duurzaamheid, KIDSCAM, ICE, varia.
- 19/11/2013: opvolging activiteiten vorige speakers’ corner; acties t.b.v. lokaal cultureel erfgoedbeleid, ICE, varia. Aansluitend overleg tussen LEOV’s en de erfgoedcellen.

3.1.6 Vrijwilligerswerking

De erfgoedwerking steunt voor een groot deel op erfgoedvrijwilligers. De erfgoedcel heeft 7 vrijwilligers in dienst. Zij voeren verschillende taken uit zoals digitaliseren, invoeren in de erfgoedbank, schonen en inventariseren van archieven, transcriberen van interviews ... De werkzaamheden en de verwachtingen van de vrijwilligers worden regelmatig opgevolgd en er wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met hun wensen en competenties. Een van de vrijwilligers heeft een niet aangeboren hersenletsel (NAH), zijn taken en opvolging zijn dan ook aangepast aan zijn behoeften en worden regelmatig geëvalueerd in samenspraak met zijn begeleiders. Op 19 december 2013 vond een evaluatie plaats met de begeleiders van De Bolster vzw, de Dienst Ondersteuningsplan Oost-Vlaanderen, de ouders van de vrijwilliger en de erfgoedcel waarin het takenpakket en de wensen van de vrijwilliger werden besproken en geëvalueerd.

De erfgoedverenigingen bestaan hoofdzakelijk uit vrijwilligers. In 2013 werd een vrijwilligerstraject ingepland in samenwerking met Heemkunde Vlaanderen om de vrijwilligerswerking van de verenigingen te ondersteunen en op een hoger niveau te tillen. Het traject legt de focus op praktische toepassingen en expertise-uitwisseling. Doordat de medewerker van Heemkunde Vlaanderen die dit traject zou begeleiden in zwangerschapsverlof ging op het moment dat het traject van start zou gaan, werd het verplaatst naar het najaar van 2014.

3.1.7 Ontmoetingsdag voor Oost-Vlaamse kerkbesturen

Op 24 oktober 2013 organiseerde de provincie Oost-Vlaanderen de ontmoetingsdag voor Oost-Vlaamse kerkbesturen. De erfgoedcel werd uitgenodigd als gastspreker en als begeleider van de workshop rond de inventarisatie van een kerkcollectie. Vanuit de eigen ervaring lichtte de erfgoedcel toe hoe zij kan ondersteunen bij de inventarisatie van religieus erfgoed en de do’s en dont’s bij de opmaak van een inventaris en de invoer in de CRKC-databank.

Het programma zag er als volgt uit:

9.30 – 10.00 uur
Ontvangst

Voormiddag: lezingen in groot auditorium

10.00 uur

Verwelkoming

Jo Rombouts, diensthoofd Erfgoed provincie Oost-Vlaanderen

10.15 uur

Lezing 1:

Actueel: (her)bestemmen van kerken en de gevolgen voor het roerend religieus erfgoed

Jan Jaspers en Jan Klinckaert, directeurs CRKC

11.05 uur

Lezing 2:

Waarden van religieus erfgoed, de basis voor een goede zorg

Veerle Meul, depotconsulent provincie Antwerpen

11.55 uur

Lezing 3:

Presentatie van het depotbeleid van de provincie Oost-Vlaanderen

Anne-Cathérine Olbrechts, depotconsulent provincie Oost-Vlaanderen

12.30 – 13.15 uur

Lunch met mogelijkheid tot vrij bezoek van de tentoonstellingen *25 jaar Open Monumentendag in Oost-Vlaanderen* en *#collectievissen in monumenten*

Namiddag: workshops in kleinere groepen (keuze uit twee workshops)

13.20 – 14.35 uur

14.45 – 16.00 uur

- *Workshop 1: Behoud en beheer van het religieus erfgoed*
Beknopte handleiding bij de meest voorkomende schade aan objecten. Wat kunt u doen om oxydatie te voorkomen bij zilverwerk? Hoe bewaart u best textiel? Met tips van de monumentenwachters.
- *Workshop 2: Inventariseren van een kerkcollectie: een handleiding*
Overlopen van het stappenplan bij de opstart van de digitale inventarisatie van uw erfgoedcollectie. Hoe begint u hier juist aan? Wat mag u zeker niet vergeten? Waarvoor is dit nuttig?
- *Workshop 3: Inrichting van een depotruimte en de mogelijkheden van het provinciaal transitdepot*
Bepaalde objecten worden niet meer gebruikt in de liturgie, maar moeten wel bewaard worden omwille van hun (kunst)historische waarde. Hoe pakt u dit best

aan? Waar moet u op letten bij de inrichting van een depotruimte? Wanneer kunt u terecht bij de depotconsulenten en het provinciaal transitdepot?

- Workshop 4: *Her- en nevenbestemmingen van kerken:ervaringen*
Metamorfose van de De Sint-Eligiuskerk in een cultuurtempel en de nevenbestemming van de Heilig-Kruiskerk te Boekhoute als museum. Met tijd voor vragen en debat.

16.10 uur

Slotwoord door de heer Jozef Dauwe, gedeputeerde voor cultuur

16.20 – 17.30 uur

Receptie met mogelijkheid tot vrij bezoek van de tentoonstellingen *25 jaar Open Monumentendag in Oost-Vlaanderen* en *#collectievissen in monumenten*

3.2 Beleidsplanningstraject 2015-2020

3.2.1 Beleidsplanningstraject 2015-2020

Het beleidsplanningstraject 2015-2020 was een erg belangrijk onderdeel van de werking van de erfgoedcel in 2013. Vanuit het Agentschap Kunsten en Erfgoed werd aanbevolen om tegen de volgende beleidsperiode 2015-2020 het werkingsgebied uit te breiden. De erfgoedcel zal voor 2015-2020 uitbreiden met de gemeenten Destelbergen en Lochristi.

Het informeren, het sensibiliseren en het onderzoek naar samenwerkingsverbanden op vlak van cultureel erfgoed tussen de verschillende gemeenten nam veel tijd in beslag. Zo nodigde de erfgoedcel op 21 februari 2013 de omliggende gemeenten uit voor een eerste kennismakings-, info- en overlegmoment waarbij de werking van de cultureel erfgoedcel werd voorgesteld en er ruimte was voor vragen. De interesse tot aansluiting werd afgetoetst bij de gemeenten Zwalm, Brakel, Zottegem, Herzele, Destelbergen en Lochristi. Aanvullend werden de schepencolleges van Herzele en Destelbergen bezocht op 12 juni 2013 en 29 oktober 2013. Op 5 juli 2013 vond een bijkomend overleg plaats met de schepenen van cultuur en musea van Destelbergen en de schepenen van cultuur van Lochristi. Hoewel er voldoende kritische massa aan cultureel erfgoed aanwezig is in elk van de uitgenodigde gemeenten werd gezamenlijk besloten dat een uitbreiding met Destelbergen en Lochristi het meest opportuun was.

Om het beleidsplanningstraject met de zes gemeenten naar behoren te kunnen uitvoeren werd een planningsproces vastgelegd in samenspraak met de raad van bestuur. Hierin werden de verschillende stappen binnen het beleidsplanningsproces bepaald. Er werd een projectgroep opgericht bestaande uit de zes cultuurbeleidscoördinatoren en/of diensthoofden vrije tijd van de deelnemende gemeenten (inclusief de nieuw aansluitende gemeenten Destelbergen en Lochristi), een museumconsulent van de provincie Oost-Vlaanderen, de regiocoördinatoren van Toerisme

Scheldeland en Toerisme Vlaamse Ardennen, de jeugdbeleidscoördinator van Melle en een stafmedewerker van FARO, steunpunt voor cultureel erfgoed. De belangrijkste professionele stakeholders waren in de projectgroep vertegenwoordigd.

De projectgroep kwam 6 keer samen in 2013 met op de agenda:

28/05/2013	Projectgroep	Projectbeschrijving, stappenplan, missie en visie
24/06/2013	Reflectiegroep	Terugkoppeling missie en visie
25/06/2013	Projectgroep	Missie en visie, verzamelen gegevens omgevingsanalyse
26/06/2013	Evaluatie beleidsperiode 2011-2014	Evaluatie in team
01/07/2013	Raad van bestuur	Terugkoppeling missie en visie
06/07/2013	Worldcafé	Bevraging cultureel-erfgoedactoren, detecteren noden en behoeften, brainstorm trends
Augustus-oktober 2013	Afnemen interviews stakeholders	Bevraging cultureel-erfgoedactoren, detecteren noden en behoeften, evaluatie vorige beleidsperiode
26/08/2013	Projectgroep	Omgevingsanalyse
29/08/2013	Reflectiegroep	Terugkoppeling omgevingsanalyse
09/09/2013	Raad van bestuur	Terugkoppeling omgevingsanalyse
16/09/2013	Projectgroep	Swot-analyse
30/09/2013	Reflectiegroep	Terugkoppeling Swot-analyse
7/10/2013	Raad van bestuur	Terugkoppeling Swot-analyse
8/10/2013	Projectgroep	Doelstellingen
4/11/2013	Reflectiegroep	Terugkoppeling doelstellingen
5/11/2013	Projectgroep	Doelstellingen, indicatoren en acties
21/11/2013	Raad van bestuur	Terugkoppeling doelstellingen, indicatoren en acties
December 2013-februari 2014	Kernteam	Eindredactie

De projectgroep werd aangestuurd door het kernteam (de coördinator erfgoedcel en een erfgoedcoördinatoren van de erfgoedcel). Het kernteam bereidde de bijeenkomsten van de projectgroep voor en zorgde ervoor dat de verzamelde gegevens tijdig op tafel lagen.

Het brede cultureel-erfgoedveld aangevuld met vertegenwoordigers uit andere sectoren (jeugd, bibliotheken, cultuurcentra, socio-culturele verenigingen, buurtcomités, natuurland) werd diepgaand bevraagd tijdens een worldcafé dat plaatsvond op 6 juli 2013 in de stokerij Van Damme in Balegem. In dit idyllisch kader werden de cultureel-erfgoedactoren verdeeld in kleinere deelgroepen om te brainstormen over vijf trends (vergrijzing, authenticiteit, technologische (r)evolutie, diversiteit, economische crisis) en om de noden en de behoeften van het cultureel-erfgoedveld te detecteren. De mogelijke impact van elke trend op de doelgroepen van het cultureel-erfgoedconvenant en op

het lokaal cultureel erfgoed werd geëvalueerd. Zo werd belangrijke informatie verschaft voor het uittekenen van het toekomstig beleid. Alle gegevens werden meegenomen in een kritische omgevingsanalyse. Aan het einde van de namiddag namen de cultureel-erfgoedactoren deel aan een enquête waarin een korte evaluatie van de werking van de cultureel-erfgoedcel aan bod kwam. Verder nam de cultureel-erfgoedcel nog een 30-tal diepte-interviews af zowel individueel als in groep met o.a. alle bestuursleden, de cultuurambtenaren, de communicatieambtenaren, de vrijwilligers van de cultureel-erfgoedcel, de archivariissen, de voorzitters van de heemkundige kringen, de bibliothecarissen, de reuzengemeenschappen, de conservatoren van de gemeentemusea van Melle en Destelbergen. In de diepte-interviews werd de voorbije werking geëvalueerd en werd gepeild naar toekomstige beleidslijnen. De resultaten van de enquête en de diepte-interviews werden ook meegenomen in de kritische omgevingsanalyse. De erfgoedcel evalueerde haar werking ook intern en nam de gegevens mee in de kritische gegevensanalyse.

De lokaal cultureel-erfgoedgemeenschap is structureel vertegenwoordigd in de reflectiegroep. Zij bepalen mee het beleid. De reflectiegroep werd in het kader van het beleidsplanningstraject lichtjes gewijzigd en bestond uit een afgevaardigde van het Gijzels Genootschap van de Kerkuil, het Davidsfonds Oosterzele, het Heemkundig Genootschap Land van Rode, de Heemkundige Kring De Gonde, het gemeentelijk museum, archief en documentatiecentrum Melle, het archief van Sint-Lievens-Houtem, Heemkunde Houtem, de Muntenaar, de erfgoedcommissie van Merelbeke, de cultuurraad van Lochristi, het gemeentemuseum van Destelbergen, een onafhankelijk deskundige van FARO en de erfgoedcoördinatoren van de cultureel-erfgoedcel. De kennis en de creativiteit van de reflectiegroep droegen bij tot een sterk inhoudelijke convenantsaanvraag. Zij gaven feedback op de voorstellen van de projectgroep en bedachten nieuwe mogelijkheden en modellen om zo innovatie in de cultureel-erfgoedsector tot stand te brengen.

De inhoudelijke insteken van de reflectiegroep en de voorstellen van de projectgroep werden teruggekoppeld naar de raad van bestuur die de uiteindelijke beslissingen nam. De convenantsaanvraag werd voorgelegd aan de reflectiegroep op 3 maart 2014 en definitief goedgekeurd op de raad van bestuur van 10 maart 2014. Een kopie werd ter inzage verspreid naar alle betrokken gemeenteraadsleden. Zowel het voorbereidende werk als de definitieve aanvraag zijn raadpleegbaar via de website van de cultureel-erfgoedcel.

3.2.2 Actieplan 2014

In het najaar werd werk gemaakt van een actieplan 2014 met begroting dat ter goedkeuring werd voorgelegd aan de reflectiegroep op 4 november 2013 en goedgekeurd werd door de raad van bestuur op 21 november 2013.

3.2.3 Jaarverslag 2012

In het voorjaar van 2013 werd het jaarverslag 2012 met bijhorende toelichting opgesteld dat eind maart 2013 werd ingediend.

3.3 Ondersteuningsbeleid

3.3.1 Subsidiereglement

In 2013 werd 16.000 EUR vrijgemaakt voor de toekenning van subsidies binnen het projectsubsidierglement. Er waren twee rondes voor het indienen van projectsubsidie-aanvragen: in mei en in november.

De adviescommissie adviseert de raad van bestuur met betrekking tot de toekenning van de subsidies. De raad van bestuur beslist over de uiteindelijke toekenning van de bedragen.

De adviescommissie werd samengesteld uit drie personen die gekozen werden omwille van hun expertise over lokale projectwerking en de werking van erfgoedverenigingen. De coördinator maakt deel uit van de commissie maar heeft geen stem. Zij geeft evenwel duiding bij de projecten indien nodig. De samenstelling van de commissie is als volgt: Ivan Raes, Martine Pieteraerens, Hanne Couckuyt, de coördinator van de erfgoedcel (secretaris). De subsidiecommissie kwam samen op 6 mei 2013 en op 19 november 2013.

Na goedkeuring door de raad van bestuur werd een eerste schijf van 60% van de middelen op de rekening van de aanvrager gestort. De erfgoedcel adviseerde waar nodig en volgde de projecten verder op. Na afloop van het project diende de aanvrager een evaluatie van het project in, evenals een gedetailleerde afrekening met bewijsstukken. Na controle werd de resterende 40% van de subsidie uitgekeerd.

Van de 10 aanvragen werden 7 aanvragen gehonoreerd:

Subsidieronde mei:

- Huys De Cocker - *project De beeldhouwer Karel Van Poucke en zijn afstammelingen in Melsen*
- De Muntenaar - *Tentoonstelling Hemelse bieren*
- Feestcomité Houtem jaarmarkt – *Houtem jaarmarkt in Brussel*
- Gezinsbond Vlierzele – *Tentoonstelling geschiedenis van de witloofteelt*

Subsidieronde november :

- Chiro Melle - *tentoonstelling 75 jaar chiro scheldering en 50 jaar chiro Geertrui*
- Feestcomité van de Tuinstraters Melle – *project Tuinstraat, winkelstraat: een kabas vol verhalen*

- Huys De Cocker – *Brochure over de missionarissen Michel en Palmyra De Cocker*

3.3.2 Uitleendienst

Bij de start van de erfgoedcel werden voor de uitleendienst een beamer, een digitaal fototoestel, een digitaal opnametoestel voor geluid en een scanner aangekocht. In 2012 werd ook nog een A3-scanner aangekocht. In 2013 werd vooral de DVD 'Van horen zeggen' uitgeleend aan het erfgoedveld. Er werd gebruik gemaakt van de gewone scanner en A3-scanner in het erfgoedhuis.

3.3.3 Impulssubsidies Erfgoeddag

Voor de organisatie van een activiteit op Erfgoeddag kunnen de cultureel-erfgoedverenigingen beroep doen op een impulssubsidie van 300 EUR. Hiermee kunnen ze bepaalde kosten dekken zoals communicatiekosten, kleine benodigdheden, huur van een zaal ... Voorwaarde is dat de activiteiten door het nationaal kwaliteitscomité goedgekeurd zijn. In 2013 deden imker Philippe De Landsheere en het Davidsfonds Oosterzele beroep op deze subsidie.

3.3.4 Depotbeleid – Groepsaankoop provincie Oost-Vlaanderen

De provincie Oost-Vlaanderen organiseerde in het kader van hun depotbeleid, een groepsaanbod verpakings- en conserveringsmateriaal voor Oost-Vlaamse erfgoedbeheerders. De provincie kocht materiaal aan en bood erfgoedzorgers de kans om daarvan mee te genieten. Door de bestellingen van alle Oost-Vlaamse erfgoedbeheerders te bundelen, kon de prijs gedrukt worden. Ter ondersteuning van de erfgoedzorgers droeg de erfgoedcel financieel bij aan de groepsaankoop. In samenwerking met de provincie Oost-Vlaanderen werd dit aanbod naar alle erfgoedzorgers binnen het werkingsgebied gecommuniceerd.

Uiteindelijk kwamen twee aanvragen binnen die goedgekeurd werden: de parochiekerk Sint-Agatha van Landskouter en het OCMW-archief van Balegem.

3.4 Administratieve taken

De erfgoedcel staat in voor een aantal administratieve taken zoals: loonadministratie, opmaak facturen, controle op de boekhouding, bestelling kantoomateriaal, administratie rond de verzekeringen, verzenden van bestellingen, enz.

4. Communicatie

In 2013 werkte de erfgoedcel aan een communicatieplan. Hierin werden de beoogde doelstellingen en acties vastgelegd. De erfgoedcel legde ook een aantal richtlijnen vast over de lay-out en het gebruik van de communicatiekanalen.

4.1 Website en nieuwsbrief

Op de portaalsite www.erfgoedcelviersprong.be kunnen zowel de erfgoedsector als het publiek terecht voor informatie. In 2013 werd het luik 'Ondersteuning en tips' aangevuld met een aantal topics zoals digitaal documentbeheer, vrijwilligerswerking, digitalisering, communicatie en mondelinge geschiedenis.

De erfgoedcel is daarnaast ook betrokken in het overleg over de mogelijkheden en wensen van een nieuwe gemeenschappelijke back end voor een website vanaf 2015. (zie ook 3.1.5)

De nieuwsbrieven worden maandelijks verstuurd in de eerste week van de maand. Er werden dus 12 nieuwsbrieven verstuurd. Eind 2013 waren 755 personen geabonneerd op de nieuwsbrief. Gemiddeld 35% van de verstuurde nieuwsbrieven worden geopend.

De website van de erfgoedcel heeft een bezoekersaantal van ongeveer 5.250 unieke bezoekers. De gemiddelde bezoekduur is 2 minuten. 36.5% van de bezoekers zijn terugkerende bezoekers. 66% van de bezoekers komt via Google op de website, 19% surft meteen naar de website.

4.2 Facebook en Twitter

Sinds 2011 heeft de erfgoedcel haar eigen facebookpagina. Er worden regelmatig activiteiten, evenementen, nieuwsberichten, studiedagen of activiteiten aangekondigd zowel van de erfgoedcel als van het (brede) erfgoedveld. De erfgoedcel houdt zo de vinger aan de pols bij nieuwe web 2.0 – ontwikkelingen. De erfgoedcel had eind 2013 483 vrienden op facebook en 37 volgers op Twitter.

4.3 De krant van 't Rhodeland

De krant van 't Rhodeland verscheen in 2013 tweemaal: in april en in oktober. In 2013 werd het oktobernummer vervroegd uitgegeven in september naar aanleiding van de opening van Tracé Travak. Het aprilnummer was een speciale editie in het kader van Erfgoeddag. Een overzicht van alle lokale activiteiten werd opgenomen. Het najaarnummer stond volledig in het teken van het project Tracé Travak naar aanleiding van de opening van de reizende tentoonstelling in september. De krant wordt huis-aan-huis gebust en informeert op een laagdrempelige manier over cultureel erfgoed, erfgoedwerking en diverse erfgoedactiviteiten. Met de uitgave van de krant van 't

Rhodeland streeft de erfgoedcel ernaar een laagdrempelig platform te bieden aan diverse erfgoedspelers (door bijvoorbeeld hun werking voor te stellen) en een bewustzijn bij het publiek te creëren voor het lokaal cultureel erfgoed. De krant van 't Rhodeland bereikt ongeveer 25.620 bussen in het Land van Rode.

In september hield de erfgoedcel een telefonische bevraging over de bekendheid van de krant. Per gemeente werden 10 mensen lukraak opgebeld met de vraag of ze de krant hadden ontvangen en of ze die lasen. Uit de gegevens bleek dat 50% van de opgebeldde mensen vertrouwd waren met het medium.

4.4. Markten en beurzen

Door het grote succes van de vorige editie nam de erfgoedcel opnieuw deel aan de cultuurmarkt van Gent op 14 september 2013. Deze editie stond in het teken van de promotie van de reizende tentoonstelling van Tracé Travak. Daarnaast werd de algemene werking van de erfgoedcel toegelicht en werden diverse publicaties, folders en andere promotiemiddelen van diverse erfgoedverenigingen ter beschikking gesteld van het grote publiek.

Ook op Houtem Jaarmarkt (12 november) was de erfgoedcel aanwezig ter promotie van de erfgoedbank en om verhalen over Houtem Jaarmarkt in te zamelen. (zie ook 2.3.4)

4.5. Pers en gemeentelijke infokanalen

De erfgoedcel verstuurt persberichten naar de lokale pers naar aanleiding van activiteiten, vormingen of nieuwsberichten. In 2013 verscheen de erfgoedcel 132 keer in de pers.

4.6. Houtem jaarmarkt

In 2013 kreeg Houtem Jaarmarkt een eigen logo, een nieuwe huisstijl en een blog. De erfgoedcel ondersteunde in het ontwerp van de huisstijl en in de ontwikkeling van de blog. (zie ook 2.3.4)

5. Erfgoedcel Viersprong Land van Rode in de pers

De erfgoedcel verscheen verschillende keren in de lokale en regionale pers.

Een overzicht:

<i>Datum</i>	<i>Krant</i>	<i>Titel</i>
Januari 2013	Infomagazine Merelbeke	Vorming ICE
Januari 2013	Infomagazine Oosterzele	Inspiratiesessies Tracé Travak Samen op zoek naar de geschiedenis van het dagelijks leven. Derde sessie op 15 januari: Een zegen en een vloek
Januari 2013	Infomagazine Sint-Lievens-Houtem	Inspiratiesessies Tracé Travak. Samen op zoek naar de geschiedenis van het dagelijks leven
8 januari 2013	Het Nieuwsblad online	Mobiliteit: een zegen en een vloek
8 januari 2013	Het Nieuwsblad online	Derde inspiratiesessie Tracé Travak
11 januari 2013	De Beiaard	Lezing in Melle. Mobiliteit: een zegen en een vloek
11 januari 2013	Het Nieuwsblad online	Tracé Travak op bezoek in Kanunnik Triest
16 januari 2013	Het Nieuwsblad online	Straffe verhalen op derde inspiratiesessie van Tracé Travak
22 januari 2013	Het Nieuwsblad online	Duik met Erfgoedcel Viersprong in de archieven van het Geeraard de Duivelsteen
26 januari 2013	Het Nieuwsblad online	Tracé Travak organiseert lessenreeks: 'Historisch speuren en verslaggeven
Februari 2013	Infomagazine Sint-Lievens-Houtem	Inspiratiesessies Tracé Travak. Samen op zoek naar de geschiedenis van het dagelijks leven
Februari 2013	Infomagazine Melle-Melina	Inspiratiesessies Tracé Travak. Samen op zoek naar de geschiedenis van het dagelijks leven
1 februari 2013	De Beiaard	Inspiratiesessies Tracé Travak. Reizen om te werken
4 februari 2013	Landskouterse Post	Lessenreeks Historisch speuren en verslaggeven
8 februari 2013	De Beiaard	Inspiratiesessie Reizen om te werken
8 februari 2013	De Beiaard	Lessenreeks: Historisch speuren en verslaggeven
8 februari 2013	Het Nieuwsblad online	Lessenreeks Historisch speuren en verslaggeven
19 februari 2013	Het Nieuwsblad online	Pasar zoekt getuigenissen van seizoenarbeiders
6 maart 2013	Het Nieuwsblad online	Van Franschmans en Walenmannen
22 februari 2013	De Beiaard	Tijdscapsule landt in Houtem
Maart 2013	Infomagazine Merelbeke	Tijdscapsule landt in de bib
Maart 2013	Infomagazine Sint-Lievens-Houtem	Tijdscapsule landt in de bib
29 maart 2013	De Beiaard	Tracé Travak in het Land van Rode. Van paard en kar tot E40 (Yesterday)
29 maart 2013	TV Oost	Tracé Travak (Yesterday)
7 april 2013	Het Nieuwsblad online	Het Geeraard de Duivelsteen zet zijn deuren open voor Erfgoedcel Viersprong.
April 2013	Infomagazine Oosterzele	Erfgoeddag
April 2013	Infomagazine Oosterzele	Historisch speuren en verslag geven
April 2013	Infomagazine Merelbeke	Erfgoeddag
29 maart 2013	De Beiaard	Ice karavaan eert Houtem Jaarmarkt-Erfgoeddag
April 2013	Infomagazine Melle	Erfgoeddag

19 april 2013	De Beiaard	Erfgoeddag programmaoverzicht
19 april 2013	De Beiaard	Erfgoeddag skelet Melle
26 april 2013	De Beiaard	Propere tentoonstelling, Erfgoeddag
26 april 2013	De Beiaard	Erfgoedhuis Oosterzele. Behoud ons onroerend erfgoed.
26 april 2013	De Beiaard	Erfgoeddag in Munte. Terug in de tijd
26 april 2013	De Beiaard	Erfgoeddag in Moortsele en Balegem. Bijen, imkerambacht en duiven
26 april 2013	De Beiaard	Tijdscapsule verzegeld
Mei 2013	Infomagazine Merelbeke	5 mei: Reuzenmeifeest in Munte. Mondje Wollaert herrijst!
3 mei 2013	De Beiaard	Erfgoeddag in Munte. Historische datums
3 mei 2013	De Beiaard	Erfgoeddag in Merelbeke. Klein trammuseum
3 mei 2013	De Beiaard	Bezoek aan College Paters Jozefieten
10 mei 2013	De Beiaard	Open schoolarchief
10 mei 2013	De Beiaard	Wandeling Halve Maanroute
17 mei 2013	De Beiaard	Oud geleerd jong gedaan
17 mei 2013	De Beiaard	Halve Maanroute leidt je door slagveld WO II
28 mei 2013	Het Nieuwsblad online	Beer Maarten deelt diploma's uit
31 mei 2013	De Beiaard	Reus Mondje op bezoek
14 juni 2013	De Beiaard	Op bezoek in Rijksarchief
21 juni 2013	De Beiaard	De Groenbuikreus komt langs
22 juni 2013	Het Nieuwsblad	Reuzen Ruut, Mapoe en Odette op schoolbezoek
22 juni 2013	Het Laatste Nieuws	Reuzen Ruut, Mapoe en Odette bezoeken gemeenteschool
26 juni 2013	Het Nieuwsblad	Groenbuikreus op bezoek in GILO
28 juni 2013	De Beiaard	Uitbreiding Erfgoedcel Viersprong nakend
1 juli 2013	Archiefbank Vlaanderen	Stokerij Van Damme: 150 jaar landbouw-jeneverstokerij
3 juli 2013	Het Nieuwsblad online	Erfgoedcel en erfgoedveld denken na over de toekomst van cultureel erfgoed
4 juli 2013	Landkouterse post	Erfgoedcel en erfgoedveld denken na over de toekomst van cultureel erfgoed
11 juli 2013	Het Nieuwsblad online	Erfgoedcel is voor Erfgoeddag 2014 op zoek naar activiteiten in het Land van Rode
23 augustus 2013	De Beiaard	Dag van het witloof
30 augustus 2013	De Beiaard	Wandeltocht leidt je langs zwaartepunten uit de Slag om Gijzenzele+
September 2013	Melina infokrant Melle	Feestelijke opening tentoonstelling Tracé Travak. 150 jaar pendelgeschiedenis in het Land van Rode
September 2013	Infomagazine Merelbeke	Tentoonstelling Tracé Travak in première
8 september 2013	Het Nieuwsblad online	Voorstelling van de Geschiedenis van de Bloemisterijen in Melle
10 september 2013	Mondig Mobiel (TreinTramBus)	Zaterdag 2 november: Groene Haltewandeling Gontrode-Scheldewindeke en bezoek tentoonstelling Tracé Travak
11 september 2013	FARO (website)	Erfgoedcel Viersprong Land van Rode zet pendelarbeid in de kijker
11 september 2013	Het Nieuwsblad online	Prof. Rik Pinxten geeft lezing over interculturaliteit en de socioculturele realiteit

11 september 2013	Netwerk Duurzame Mobiliteit (website)	Opening reizende tentoonstelling Tracé Travak
12 september 2013	Het Laatste Nieuws	Panoramisch platform
14 september 2013	Rode Draad (flyer)	Tentoonstelling Tracé Travak
16 september 2013	Nieuwsblad.be	Interactieve tentoonstelling Tracé Travak opent de deuren op zondag 22 september
20 september 2013	Facebookpagina De Lijn	Opening Tracé Travak
20 september 2013	Het Nieuwsblad online	Waarheen dit weekend? Tracé Travak
20 september 2013	De Beiaard	Nieuwe erfgoedvereniging
20 september 2013	De Beiaard	Kermis in Munte
21 september 2013	Het Laatste Nieuws	Tracé Travak belicht pendelaars
22 september 2013	De Zondag	Tracé Travak
22 september 2013	Het Nieuwsblad online	FOTO. Feestelijke opening tentoonstelling Tracé Travak door Minister Schauvliege
22 september 2013	Etwie.be	Tracé Travak
25 september 2013	Landskouterse post	Tentoonstelling Tracé Travak feestelijk geopend door Minister Schauvliege
27 september 2013	Twie zine	Tracé Travak
27 september 2013	De Beiaard	Tracé Travak van start. Reizende tentoonstelling
27 september 2013	De Beiaard	In de marge van de tentoonstelling. Pakkende getuigenis
27 september 2013	De Beiaard	Tracé Travak van start
27 september 2013	De Beiaard	Belgische hemelse bieren in Munte – Tentoonstelling verlengd
30 september 2013	Nieuwsbrief TreinTramBus	Groene Halte Gontrode-Scheldewindeke – Tracé Travak
30 september 2013	Landskouterse Post	Tentoonstelling Tracé Travak feestelijk geopend door Minister Schauvliege
30 september 2013	Landskouterse Post	Erfgoeddag heeft als thema 'Grenzeloos'
Oktober 2013	Melina infokrant Melle	Erfgoedcel Viersprong organiseert! Tentoonstelling Tracé Travak: 150 jaar pendelgeschiedenis in het Land van Rode
Oktober 2013	Infokrant Sint-Lievens-Houtem	Tracé Travak reist rond in het Land van Rode
Oktober 2013	Infokrant Sint-Lievens-Houtem	Wat zijn uw herinneringen aan Houtem Jaarmarkt?
Oktober 2013	Infokrant Sint-Lievens-Houtem	Beleg veilig bij Erfgoedbank Land van Rode! Denk aan de toekomst en laat je erfgoed digitaliseren!
Oktober 2013	Infokrant Merelbeke	Tracé Travak 150 jaar pendelgeschiedenis in het Land van Rode
Oktober 2013	Infokrant Oosterzele	Interculturaliteit en de socioculturele realiteit van vandaag
Oktober 2013	Infokrant Merelbeke	Rix Pinxten over interculturaliteit bij ons
Oktober 2013	Infokrant Oosterzele	150 jaar pendelgeschiedenis in het Land van Rode. Gratis tentoonstelling Tracé Travak komt naar Oosterzele
Oktober 2013	De Gonde	Feestelijke opening tentoonstelling Tracé Travak. 150 jaar pendelgeschiedenis in het Land van Rode
4 oktober 2013	De Beiaard	Houtem Jaarmarkt vernieuwt
15 oktober 2013	Het Laatste Nieuws	Café Travak in Bottelare
16 oktober 2013	Het Nieuwsblad	Geschiedenis digitaal bewaard

18 oktober 2013	De Beiaard	Café Travak. Gratis cabaretavond in Bottelare
21 oktober 2013	Het Nieuwsblad online	Cabaret Café Travak zorgt voor volks vertier
23 oktober 2013	Het Nieuwsblad online	Jaarmarkt vervrouwelijkt
24 oktober 2013	Het Nieuwsblad online	Fietsersbond heeft nu officieel een afdeling in Melle (met vermelding samenwerking met Tracé Travak)
25 oktober 2013	De Beiaard	Travak Cabaret groot succes
25 oktober 2013	De Beiaard	Wandelen van Gontrode naar Scheldewindeke
28 oktober 2013	Het Nieuwsblad online	Gelukskoekjes voor pendelaars
29 oktober 2013	Nieuwsbrief GC De Kluize	Fijne uitsmijter voor filmbezoekers Nono, het zigzagkind! (kinderparcours Tracé Travak)
4 november 2013	Radio 2 Oost-Vlaanderen	Uitdeelactie Tracé Travak in het programma 'Start je dag'
4 november 2013	Het Nieuwsblad online	Gelukskoekjes voor pendelaars Uit Land van Rode
8 november 2013	De Beiaard – programmabrochure Houtem Jaarmarkt	Beestig Erfgoed – Wat zijn uw herinneringen aan Houtem Jaarmarkt?
8 november 2013	De Beiaard	Tentoonstelling en mobiliteitskoepel zetten pendelaars in de bloemetjes
November 2013	Melina infokrant Melle	Tracé Travak trakteert
November 2013	Melina infokrant Melle	Erfgoeddag heeft als thema 'Grenzeloos'!
November 2013	Infokrant Sint-Lievens-Houtem	Tracé Travak trakteert
November 2013	Infokrant Merelbeke	Tracé Travak trakteert
November 2013	Infokrant Merelbeke	Erfgoeddag 2014 heeft als thema 'Grenzeloos'
10 november 2013	Agripress	Morgen en overmorgen Jaarmarkt Sint-Lievens-Houtem
21 november 2013	Facebookpagina De Lijn	In het spoor van trein en tram
22 november 2013	De Beiaard	In het spoor van de tram
26 november 2013	Het Nieuwsblad online	Tentoonstelling Tracé Travak komt naar Melle: ouverture en nocturne
28 november 2013	Het Nieuwsblad	Discussiëren over mobiliteit
December 2013	Infokrant Oosterzele	Aan de slag met digitale bestanden!
December 2013	Melina infokrant Melle	Café Travak, Cabaret van Daan Hugaert en Wim Claeys komt naar Melle
1 december 2013	Nieuwsflits WGM	Café Travak in Melle
1 december 2013	Landskouterse Post	Vorming digitaal documentbeheer op 12 december
2 december 2013	Het Nieuwsblad online	Foto. Tentoonstelling Tracé Travak geopend in de bibliotheek
3 december 2013	Het Nieuwsblad online	Erfgoedcel geeft vorming digitaal documentbeheer.
7 december 2013	Het Nieuwsblad online	Foto. Cabaret Café Travak begeistert en ontroert
13 december 2013	Het Nieuwsblad online	Waarheen dit weekend? Tracé Travak
27 december 2013	De Beiaard	Oosterzelenaars vinden de weg naar de cultuurtempel